

UNITED NATIONS
United Nations Interim
Administration Mission
in Kosovo

NATIONS UNIES
Mission d'Administration
Intérimaire des Nations Unies au
Kosovo

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

**KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO**

TRANSKRIPT

I SEANCËS PLENARE TË KUVENDIT TË KOSOVËS,
TË MBAJTUR MË 04 DHJETOR 2003

PLENARNE SEDNICE SKUPŠTINE KOSOVA,
ODRŽANE 04. 12. 2003. GODINE

DHJETOR - DECEMBAR
2003

**KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO**

RENDI I DITËS

1. Miratimi i procesverbalit nga mbledhja e kaluar,
2. Shqyrtimi i dyte i Projektligjit për kadastër (2003/30),
3. Shqyrtimi i dyte i Projektligjit për produktet dhe paisjet medicinale (2003/17),
4. Shqyrtimi i parë i Projektligjit për Buxhetin vjetor të konsoliduar të Kosovës dhe përvetësimet për periudhën 1 janar deri më 31 dhjetor 2004 (2003/34),
5. Njohtimi me mendimin e Komisionit për Gjyqësi, Legjislacion dhe Kornizë Kushtetuese lidhur me mocionin e deputetit Ismajl Kurteshit,
6. Propozimi i rendit të ditës për Seancën plenare me 11 dhjetor 2003:
 - 6.1 Shqyrtimi i parë i Projektligjit për Odën Ekonomike të Kosovës (2003/33).

ДНЕВНИ РЕД

1. Усвајање записника са претходне седнице,
2. Друго разматрање Нацрта закона о катастру (2003/30),
3. Друго разматрање Нацрта закона о медицинским продуктима и опреми (2003/17),
4. Прво разматрање Нацрта закона о консолидованом годишњем буџету Косова и прихода за период 01.01. до 31.12.2004 год. (2003/34),
5. Мишљење Комисије за питање Правосуђа, Законодавство и Уставни Оквир о моцији посланика Испајла Куртесха,
6. Предлог дневног реда за плenарну седницу 11 децембра 2003:
 - 6.1 Прво разматрање Нацрта закона о Привредној Комори Косова (2003/33),

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

**KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO**

AGENDA

1. Approval of the minutes from the previous meeting,
2. Second reading of the Draft Law on Cadastre (2003/30),
3. Second reading of the Draft Law on medicinal products and equipments (2003/17),
4. First reading of the Draft Law on the Annual Consolidated Budget of Kosovo and appropriations for the period I January through 31 December 2004 (2003/34),
5. Information on the Committee on judicial, Legislative and Constitutional Framework related to the motion of mr. Ismail Kurteshi,
6. **Proposal for the Agenda of the Plenary Session on 11 December 2003:**
 - 6.1 First reading of the Draft Law the Chamber of Commerce of Kosovo (2003/33)

TRANSKRIPT

I SEANCËS PLENARE TË KUVENDIT TË KOSOVËS, E MBAJTUR MË 04 DHJETOR 2003

Seanca plenare e Kuvendit të Kosovës, u mbajt në sallën e Kuvendit të Komunës – Prishtinë.

Seancën e kryesoi Akademik Nexhat Daci, kryetar i Kuvendit të Kosovës.

Bashkëkryesues Oliver Ivanoviq dhe Bajram Kosumi, anëtarë të Kryesisë së Kuvendit të Kosovës.

Seanca filloi punën në orën 10,00.

KRYETARI I KUVENDIT:

Mirëmëngjes, po fillojmë me punën.

Mirëseerdhët në Seancën e rregullt plenare. Përshëndetje ministrave që marrin pjesë.

Rendi i ditës dhe materialet e nevojshme ju janë shpërndarë me kohë. Prandaj, propozoj që të fillojmë sipas rendit të ditës dhe atë:

- Miratimi i Procesverbalit nga mbledhja e kaluar.

E ka fjalën Arsim Bajrami – Partia Demokratike e Kosovës.

ARSIM BAJRAMI:

I nderuari kryetar, të nderuar kolegë,

Meqenëse në mbledhjen e sotme po caktojmë edhe agjendën për mbledhjen e ardhshme, unë kam një propozim konkret për Kryesinë dhe këtë lus ta marrë parasysh.

Duke patur parasysh zhvillimet e fundit në Trupat Mbrojtëse të Kosovës, unë propozoj që në seancën e ardhshme Kuvendi të hapë debatin për gjendjen në Trupat e Mbrojtjes së Kosovës dhe me këtë rast propozoj që të ftohet edhe komandanti i Trupave Mbrojtëse të Kosovës, gjeneral Agim Çeku që të vjen këtu dhe raportojë.

Kur e them këtë, jam i vetëdijshëm se kjo bën pjesë në çështjet e kompetencave të rezervuara, por mendoj se kjo nuk është edhe kompetencë e cementuar dhe mendoj se ky Kuvend ka të drejtë të debatojë dhe diskutojë për gjendjen e TMK aq më parë kur, siç do ta shohim sot, TMK financohet tërësisht nga Buxheti i Kosovës.

Duke pasë parasysh shqetësimet e përditshme në TMK, mendoj se është e nevojshme dhe e domosdoshme që ky Kuvend të njohtohet me problemet me të cilat ballafaqohet TMK dhe të marrë obligime, obligime shumë më të mëdha edhe si Kuvend edhe si Qeveri për zhvillimin e mëtejshëm të Trupave Mbrojtëse të Kosovës.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. E ka fjalën Dugolli...

BUJAR DUGOLLI:

Po ashtu, edhe Grupi Parlamentar i Aleancës për Ardhmërinë e Kosovës mbështetë propozimin e zotit Bajrami që në mbledhjen e ardhshme të jetë si pikë e veçantë e rendit të ditës shqyrtimi i gjendjes në Trupat Mbrojtëse ku do të kërkojmë që gjenerali Çeku të vjen para Kuvendit dhe t'na njoftojë rrith zhvillimeve atje. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Dragisha Kérstoviq.

DRAGIŠA KRSTOVIĆ:

Gospodine predsedniče, dame i gospodo poslanici,

Poslanička grupa Koalicije «Povratak» se protivi predlozima ove dve poslaničke grupe iz prostog razloga što smatra da ova pitanja nisu pitanja kojima treba da se bavi ova Skupština a ako se ipak to pitanje stavi na dnevni red po već vidjenom scenariju, mi predlažemo da se na zasedanje pozove i gospodin Holkeri koji će dati razloge i dati objašnjenja za korak koji je napravio. Hvala.

(Prej vendi: nuk dëgjohet qartë)

KRYETARI I KUVENDIT:

Jo, nuk jeni grup parlamentar. Partitë nuk funksionojnë në Parlament, grupet parlamentare dhe deputetët. Do të shohim...

Unë kam këtë koment. Rendi i ditës është aprovuar, në seancën e kaluar. Por, me kërkesën e dy grupeve parlamentare, Kryesia në seancën e rregullt do ta shqyrtojë dhe do të dalë me propozim të caktuar. Është një koncept më herët i diskutuar që ne duhet ta ftojmë gjeneralin për zhvillimet, por në një situatë më të qetë dhe atmosferë... Unë nuk po prejudikoj, do të thotë, por dëgjuam propozimet e të tre grupeve parlamentare dhe Kryesia në seancën e rregullt do të marrë qëndrim të caktuar, prandaj për këtë më nuk ka debat. Ju falemnderit.

Të vazhdojmë. Kalojmë në miratimin e Procesverbalit nga mbledhja e kaluar. Nojkiq, është paraqitur por dua të sqaroj – a ka vërejtje në Transkript apo në Procesverbal? Në të cilin e keni vërejtjen? Urdhëroni...

RANDJEL NOJKIĆ:

Dame i gospodo, Radno predsedništvo,

Koalicija «Povratak» ima primedbu na Zapisnik. Mislim da nije pravo predsedavajućeg ili Sekretarijata šta će da stavi u zapisniku. U zapisniku mora da se stavi ono što smo tražili kao Koalicija «Povratak». Koalicija «Povratak» je stavila primedbu na zapisnik i na transkript prošloga puta. Ovog puta u zapisniku uopšte niste to evidentirali da smo mi dali tu primedbu vezano oko transkripta tačno, ali transkript je takodje deo zapisnika odnosno deo onoga što se dešava u ovom Parlamentu i mi takodje imamo pravo da damo i na to primedbu.

Ne možete vi nama da uskratite pravo da, ako je tamo u transkriptu nešto pogrešno napisano ili interpretirano na jedan pogrešan način - da mi nemamo pravo da dajemo, ovaj - primedbe. To su dokumenti koji su veoma važni za nas. Možda za vas nisu, ali za nas jesu i mi hoćemo da onako kako stoji, kako govorimo - tako da se i upisuje. Znači vi prvo niste dali primedbu, ovaj - niste upisali primedbu koju sam ja dao vezano za prošli put za zapisnik.

A sada ču samo da dopunim još nešto. Otišli ste ovog puta korak dalje. Ne samo da ste naziv «Kosovo i Metohija» sada pokušali da eliminišete nego ste ga sad stavili pod znakom navoda, što posebno vredja Poslaničku grupu Koalicije «Povratak». «Kosovo i Metohija» za nas je pun naziv, zvaničan naziv, i molim vas - ne možete vi da stavljate «Metohiju» pod znakom navoda, razumete, kao da to nešto ne postoji. Možda za vas ne postoji, ali za nas to postoji. I molim vas da tako to tretirate. Hvala.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju lutem, unë do të doja pak vëmendje. Nojkiqi, për herë të dytë e mashtron Sekretarinë, mua dhe Parlamentin. Në letër që e ka shkrue, mënyra për çka paraqitet, thotë – deputet i «Povratakut», e tash flet për Grupin Parlamentar. Do të thotë, herave tjera mos t'ju ngjajë. Ky është falsifikim i fundit dhe, edhe një herë – pastaj nuk do të merrni fjalën edhe kur ta lypni vetë e as për «Povratakun».

Tjetër, unë në seancën e kaluar ju thash atë që ju thash, e edhe në Kryesi e kam thënë, sepse ju thash që në Kryesi do ta shtrojmë...

Është qëndrim definitiv. Qëndrim definitiv: – çdo emër tjetër që nuk përkon me emrin zyrtar të Kosovës, a të Kuvendit të Kosovës, kushdo që ta bëjë - nuk do të hyjë në dokumente zyrtare të Parlamentit. Prandaj, është problem i Nojkiqit ose i kujdo, ose i Dacit, ose i kujtdotjetër. Për këtë nuk ka më as debat, as fjalë, as kurgjë! Dy vjet tolerancë, dhe dy vjet provokime – janë të mjaftueshme. Janë të mjaftueshme!

Vazhdojmë me: - Shqyrtimin e dytë të Projektligjit për kadastër.

Komisioni për çështje gjyqësore, legjislacion dhe kornizë kushtetuese ka vlerësuar se Projektligji për kadastrin ka bazueshmërinë juridike në Kornizën kushtetuese të Kosovës.

Komisioni për të drejtat dhe interesat e komuniteteve ka vlerësuar se Projektligji për kadastrin dhe amendamentet e propozuara nuk i cenojnë të drejtat dhe interesat e komuniteteve.

Komisioni për buxhet ka vlerësuar se dispozitat e Projektligjit për kadastrin dhe amendamentet e propozuara nuk përbajnë implikime buxhetore.

Amendamentet e propozuara në mënyrë specifike reflektojnë qëndrimet e komisioneve parlamentare dhe të deputetës Nekibe Kelmendi.

Prandaj, fillojmë me amendamentet.

Urdhëroni. E ka fjalën kryetarja e Komisionit, pastaj Hydajet Hyseni, anëtar i Kryesisë së Kuvendit.

NEKIBE KELMENDI:

I nderuari zoti kryetar, të nderuar ministra, të nderuar kolegë deputetë,

Konform Rregullës 33 pikë 3 të Rregullores së përkohshme të punës të Kuvendit, në cilësinë e kryetares së Komisionit për shërbime publike, në pika të shkurtëra do të jap arsyetimin lidhur me raportin me shkrim për amendamentet në Projektligjin për kadastrin.

Miratimi në parim i Projektligjit për kadastrin është bërë në Seancën pëlenare të Kuvendit të Kosovës, të mbajtur më 20 tetor 2003. Miratimi në parim është bërë konform nenit 32 pika 1 të Rregullores në fjalë.

Duke vepruar konform Rregullës 32 pika 2 të Rregullores së përkohshme, Komisioni për shërbime publike, si Komision funksional e mori në shqyrtim Projektligjin në fjalë dhe, qysh në mbledhjen e parë, njëzërit u arrit pajtimi që amendamentet në këtë Projektligj t'i përgatisë deputetja Nekibe Kelmendi.

Rekomandimet e veta, në formë të amendamenteve, Komisioni për shërbime publike i ka përgatitur dhe raportuar brenda afatit të paraparë me Rregullen 32 pika 4 të Rregullores. Amendamentet e përgatitura janë shqyrtuar në mbledhjet e mëtejme të Komisionit dhe janë mbështetur në tërësi nga anëtarët e pranishëm të Komisionit.

Përveç amendamenteve të propozuara nga deputetja Nekibe Kelmendi dhe Komisioni për bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural, nuk janë propozuar amendamente nga komisionet tjera apo nga Qeveria.

Komisioni për shërbime publike ka shqyrtuar të gjitha amendamentet e propozuara dhe lidhur me shqyrtimin e tyre ka raportuar me shkrim dhe ka bërë rekomandimet konkrete.

Duke u bazuar në Rregullën 33, pika 3 të Rregullores së përkohshme të punës të Kuvendit, në cilësinë e kryetares së Komisionit për shërbime publike, në pika të shkurtëra do të jap arsyetimin lidhur me raportin me shkrim për amendamentet në Projektligjin për kadastër.

Amendamenti 1 deri 5, nuk ndryshojnë esencialisht përbajtjen e Projektligjit, por megjithatë janë bërë disa riformulime të reja, më koncize dhe krejt kjo me qëllim të qartësimit të përkufizimeve të dhëna në Projektligj.

Me amendamentin 6 është synuar të bëhet precizimi i ndarjes së kompetencave midis Agjencisë Kadastrale dhe zyrave kadastrale komunale. Kështu, lidhur me çështjen e kompetencës për nxjerrjen e akteve nënligjore, me këtë amendament është rekomanduar zgjidhje tjetër nga ajo që ishte paraparë me nenin 3 të Projektligjit, kështu që nxjerra e akteve nënligjore i lëhet në kompetencë Ministrisë për Shërbime Publike sepse është notore se Qeveria përkatësish ministritë e saj kanë kompetencë ekskluzive për të nxjerrë akte nënligjore.

Edhe me amendamentet 8 dhe 9 është synuar që të qartësohet dhe të plotësohet nen 4 i Projektligjit, i cili nen parashev licencimin e kompanive private për kryerjen e matjeve dhe ekzekutimin e planeve themelore kadastrale. Plotësimi ka të bëjë me përjashtimin e licencimit të gjeodetëve të cilët janë të punësuar në Agjencinë Kadastrale të Kosovës ose në zyrat kadastrale komunale, duke gjetur se është inkompatibile që një gjeodet njëkohësisht të punojë në një shërbim publik dhe në një kompanim private.

Nga ana tjetër, është propozuar zgjidhje konkrete lidhur me vlershmërinë apo validitetin e matjeve në rast të dallimit midis matjeve të bëra nga ana e kompanisë dhe e zyrës kadastrale komunale, e cila situatë mund të paraqitet në praktikë dhe personat e interesuar mund të ndodhë që të kenë vërejtje lidhur me këto dallime. Me këtë rast si matje je vlershme do të duhej të merret ajo që është bërë nga zyra kadastrale komunale si një institucion publik.

Me amendamentin 14 është rekomanduar që nga Projekligji të fshihet në tërësi pjesa 5 e Projektligjit me të cilën pjesë është rregulluar përcaktimi dhe rregullimi i kufijve. Kjo përfaktin se çështja e përcaktimit dhe e rregullimit të kufijve nuk është thjeshtë çështje teknike të cilën e bën kadastri si një ekzekutiv, por është çështje juridike meqë mund të ketë implikime pronësore-juridike sepse ato mund të sjellin edhe ndryshime të vetë kufijve midis dy patundshmërive, madje edhe në sipërfaqe shumë më të mëdha. Ndryshimin, ndërkaq, nuk mund ta bëjë zyra kadastrale pa patur vendimin adekuat e ky vendim është vendimi gjyqësor ose vendim i organit administrativ kompetent meqë zyra kadastrale thjeshtë është vetëm servis i cili zbaton vendimet e organeve gjyqësore dhe të organeve administrative. Njëkohësisht zbaton edhe kontrata që lidhen midis palëve si konktrata mbi shitblerjen, faljen e tjera.

Nga ana tjetër, si se rreth që është, zyra kadastrale nuk mund të mbajë s'eanca të dëgjimit lidhur me ndryshimin e kufijve por këtë e bëjnë vetëm organe gjyqësore konform rregullave të procedurës jashtëkontestimore të cilat, me rastin e nxjerrjes së vendimeve për përcaktimin e kufijve shfrytëzojnë profesionalizmin apo ekspertizën e gjeodetëve. Më tutje, me rastin e përcaktimit dhe të rregullimit të kufijve mund të ndodhin ndryshime të sipërfaqeve të mëdha, të cilat e sjellin në pikëpyetje edhe të drejtën pronësore mbi ato sipërfaqe. Kjo imponon iniciimin e procedurës kontestimore për vërtetimin e të drejtës pronësore, sidomos në rastet kur vlera e sipërfaqës kontestuese të tokës si pasojë e përkufizimeve sipas çmimit të tregut është e madhe.

Me heqjen e pjesës 5 të Projektligjit mbi kadastrin, nga ana tjetër, nuk krijohet vakum juridik meqë kjo çështje është e rregulluar me Ligjin mbi procedurën jashtëkontestimore të Kosovës – «Gazeta zyrtare e Kosovës» Nr. 42/1986.

Me amendamentin 17 është synuar një zgjidhje tjetër e dispozitave ndëshkuese, e cila bën dallimin midis gjobitjes së personave fizik dhe atyre juridik meqë edhe përgjegjësia por edhe të ardhurat e tyre dallojnë. Është notore se personat juridik kanë fitime më të mëdha, andaj mund t'i përballojnë edhe gjobat më të mëdha, aq më tepër sepse këto dy subjekte nuk realizojnë fitime njësoj, andaj as gjoba nuk duhet të jetë njësoj.

Me amendamentin 18 është qartësuar çështja eorganit të cilit i drejtohet një ankesë dhe afati brenda të cilit mund të atakohet një vendim i kadastrit, e ky organ është Ministria për Shërbime Publike, kurse afati është 15 ditë nga dita e dorëzimit të vendimit palës.

Dhe, krejt në fund, me amendamentin 20 është bërë fuzionimi i pjesës 14 me pjesën 13 meqë teknika e hartimit të ligjeve imponon të veprohet kësosoj.

Ky ishte një arsyetim përbledhës lidhur me amendamentet dhe rekomandimet në Projektligjin e kadastrit.

Në bazë të Rregullës 33 pika 1/b me rastin e shqyrimit të dytë të Projektligjit për kadastrin rekomandohet miratimi i tij. Ju falemnderit. Nëse doni, mund t'u lë diskutimin me shkrim.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Hydajet Hyseni, si anëtar i Kryesisë.

HYDAJET HYSENI:

Zoti kryetar, zonja dhe zotërinj deputetë,

I drejtohem Kuvendit në cilësinë e përfaqësuesit të Grupit Parlamentar, kësaj radhe. Rregullorja e Kuvendit tonë ka një rregull të pazakonshëm dhe me një titull të pazakonshëm bartur nga një kornizë po ashtu e pazakonshme. Udhëzimet për Qeverinë për përgatitjen e një ligji, dispozitë kjo që në të vërtetë nuk përban ndonjë udhëzim për të qenë as për Qeverinë e as për të tjerët. Sidoqoftë ka nevojë Qeveria për udhëzime por duhet ta pranojmë - jo më pak ka nevojë edhe vetë Kuvendi ynë për të tilla udhëzime.

Shqyrtimi i deritashëm i Projektligjit për kadastrin e dëshmon këtë katërciprisht. Shtyrja njëjavore fatkeqësisht nuk i korrigjoi anomalitë e evidentuara.

Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike të Kosovës prandaj ka vërejtje s'rioze ndaj procedurës së amendamentimit të ndjekur nga drejtuesit e Komisionit për shërbime publike dhe rrjedhimisht ka edhe rezerva e dilema rrëth disa amendamenteve të proihuara në këtë mënyrë.

Së pari, thënë më s'buti, edhe përkundër sqarimit, është e pazakonshme që Kuvendit t'i parashtronen amendamente individuale të veçuara kryetarit të komisionit e me përkrahje të komisionit, do të haqej disi po të kishte kundërshtim brenda komisionit, dhe pastaj këtu të rekombinohen përsëri nga i njëjti deputet. Po unë nuk dua të ndalem më shum në këto çështje.

Së dyti, siç s'hihet edhe nga shkresa e Qeverisë, sponsorizuesi i ligjit nuk është ftuar që të marrë pjesë në shqyrtimin e Projektligjit në Komision. Rregulla 41 pika 2 thotë shprehimisht: "Në procedurën e shqyrtimit të projektligjit, komisionet ftojnë sponsorizuesin e ligjit në mbledhje të veta". Dy komisionet e tjera e kanë rrespektuar këtë obligim, ndërkaq Komisioni funksional, pikërisht ai që duhej të ishte në bashkëpunim të ngushtë, do të thotë komisioni ekivalënt - nuk e ka lejuar as mundësinë e ofruar nga përfaqësuesi i Ministrisë.

Së treti, sponsorizuesit të ligjit nuk i janë dërguar zyrtarisht amendamentet e komisineve, në mënyrë që edhe Qeveria të mund të përgatisë amendamentet e saj në përputhje me Rregullin 34 të Rregullores së Kuvendit dhe në praktikat e mirënjohura parlamentare. Ky lëshim na përsëritet vazhdimisht.

Së katërti, kjo praktikë – që don ndërprerë dhe parandaluar - ka pamundësuar shkëmbimin e informacioneve, sqarimin dhe harmonizimin e nevojshëm të qëndrimeve dhe teksteve të ofruara midis sponsorizuesit të ligjit dhe Komisionit funksional.

Së pesti, si rrjedhojë, pos shumicës së amendamenteve që përmirësojnë tekstin, ose të atyre që edhe mund të gëlltiten dhe si të tilla i mbështesim – ne sot kemi përparrë edhe amendamentet që ndryshojnë brendinë e ligjit dhe në fakt e dëmtojnë atë.

Po përmend vetëm ndonjërën prej tyre. Projektligji në preambulen e tij ka përcaktuar si qëllim, citoj: “rregullimin ligjor të lëmit të kadastrit në Kosovë”, kurse amendamenti i propozuar numër 2, pasi korrigjon me të drejtë kohën nga e ardhmja në të tashmen, qëllimin e ligjit e ndryshon, në fakt e ngushton duke e përcaktuar kështu: “Me këtë ligj konstituohet kadastri i cili është regjistër” e të tjerë. Dallimin e vëreni.

Amendamenti 6 i Komisionit për bujqësi kërkon të shtojë në nenin 2, vetëm në versionin në gjuhën serbe diç, që në versionin shqip e anglisht nuk ekziston fare. Besoj se është një lajthitje teknike, por si e tillë nuk do të duhej të lejohej në tekstin e ligjit.

Amendamenti 7, 8 dhe 9 zëvendësojnë shprehjen “autoritet” – anglisht “autoritis” – nen 3, me shprehjet “autorizimet” - e nuk është e njëjtë gjë, përkatësisht “mbikëqyrjen” nen 3 tjetër – propozimi tjetër, por asnjëra të sakta. Kurse, nuk vërejnë në të njëjtin paragraf mospërputhjen me pasoja potenciale praktike në shqip aktet tjera nënligjore, kurse në anglisht “ligel ekts” dhe në serbisht “pravni akti”.

Amendamenti 11, pasi zëvendëson fjalën e bukur dhe të saktë shqipe “përmbarim” me fjalën e përdorshme jo shqipe “ekzekutim” propozon riformulimin e ngatëruar dhe krejt jofunksional “agjencia licencon” e tjera “në bashkëpunim me agjencitë dhe zyrat kadastrale komunale”. Agjencia, në bashkëpunim me agjencinë!? Merreni me mend, si do të dukej në praktikë procedura e sygjeruar e bashkëpunimit.

Amendamenti 24 propozon fshirjen e një pjese të tërë të ligjit dhe jo vetëm që nuk e arsyeton këtë kërkesë, por nuk kërkon asnjë alternativë. Kurse, fjalë është për një çështje të rëndësishme dhe me interes e me pasoja aktuale e afatgjata. Nuk përjashtojnë mundësinë që zgjidhjet e propozuara në ligj të kenë edhe mangësi, por edhe po qe kështu, thënë me të drejtë se ligji më i keq është ai që mungon fare, gjendja pa ligj. Ligjet bëhen për qytetarët. Përshtypja jonë është se ligji i propozuar ndihmon qytetarët dhe i lehtëson e thjeshtëson procedurat. Fshirja e propozuar e dispozitave të përmendura dëmtion qytetarët dhe i detyron ata të bjerrin kohë e të sorollatën pa nevojë nëpër labirinthat e byrokracisë shpesh, për fat të keq, të babzitur administrative e gjyqësore.

Prandaj, Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike të Kosovës, në parim do të votojë shumicën e amendamenteve të propozuara, por jo edhe amendamentet numër 2, 6, 7, 8, 11 dhe 24. Persónalisht mendoj se nuk do të duhej ta votonim as

amendamentin 37.4, do të thotë të fundit, që hyrjen në fuqi të ligjit e lë pezull. Ky ligj hyn në fuqi ditën e aprovimit në këtë Kuvend, do të thotë sot, nëse aprovohet, dhe thotë pastaj “dhe pas shpalljes së tij e tjera”. Midis shpalljes dhe aprovimit te ne ka disa javë, shpesh disa muaj dhe merrni me mend në praktikë çfarë pasoja prodhon kjo.

Si alternativë, ne proozojmë shtyrjen e miratimit të amendamenteve dhe formimin e një komisini të përbashkët me sponsorizuesin e ligjit në funksion të harmonizimit të teksteve, gjë që nuk është bërë, dhe gjetjes së zgjidhjeve të përbashkëta. Presim edhe mirëkuptimin dhe mbështetjen tuaj. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Sabri Hamiti e ka fjalën.

SABRI HAMITI:

Zotni kryetar i Kuvendit, kolegë të çmuar e të nderuar,

Unë jam habit pak herën tjetër pse është shty ky ligj. Unë e kam thënë edhe publikisht, e kam thënë edhe në biseda me udhëheqësit e Kuvendit që është bërë preseden sepse është diskutuar një ligj që ka qenë në gjendjen e njëjtë procedurale si ky, e është hudhë ky. Tash veç po dihet që ka pasë motivime përtej asaj që është thënë atë ditë. Ne i kemi marrë n'dorë ato amendamente dhe, shyqyr zotit, dy javë i kemë pasë n'xhep ose n'çanta të gjithë. Në kuptimin procedural as esencial s'ka ndodhë bash kurgjë hiq, po jemi aty ku kemi qenë para dy javësh, tjetër është - ne mund të bëjmë retorika t'natyrave çfarë t'dojmë. Unë mendoj që çdogjë, në kuptimin procedural është perfekt rrëth këtij ligji dhe veç mund të nxjerrim qime t'kota rrëth tij, nën një.

Nën dy, ne kemi një dokumentacion përpara, është çështje e deputetëve, është çështje e grupeve parlamentare çka votojnë e çka s'votojnë. Nuk mund t'paragjykojmë kërkend për kurgjë. Komisioni nuk është i dikujt por është i krejt Kuvendit dhe Komisioni, nëse bën gabime – i bëftë mirë komisionit. Edhe deputetët, nëse s'kanë logjikë dhe mend t'votojnë çka duhet – prapë iu bëftë mirë t'gjithëve. Kështuqë, unë mendoj se nuk është mirë që të nxjerrim - po them - imtësina rrëth procedurave, sepse procedurat janë rregull. Propozoj që të kalojmë në votime. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Mendoj se vërtetë ka filluar të jetësohet demokracia në veprim. Seancën e kaluar, ishin arsyet bindëse për mua që materiali është shpërndarë me vonesë dhe unë e kam kuptuar vetëm atë arsyen dhe arsyen funksionale të rëndësishme, prandaj është vendosur që të shtyhet... Sot dalin çështje tjera që janë jashtëprocedurale.

Prandaj, ju lutem, duke patur parasysh të gjitha këto që u thanë, deputetët duhet, me vetëdijen e vet, me profesionalizmin e vet të vendosin, ndërsa ne të procedojmë sipas rregullave me të cilat funksionojmë.

Amendamenti 1, Komisioni për bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 2, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit shumë.

A ka votë kundër? Të numërohen votat, ju lutem, saktësisht. Ju falemnderit.

A ka abstenime?

25 vota kundër, 9 abstenime – kalon amendamenti.

Të pranishëm në sallë janë 95 deputetë.

Amendamenti 3, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër? Të numërohen votat kundër. Ju falemnderit.

A ka abstenime?

2 abstenime, 16 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 4, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

3 abstenime, 16 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 5, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka votë abstenimi?

4 abstenime, 16 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 6, Komisioni për bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 7, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

7 abstenime, 20 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 8, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush voton kundër?

A ka abstenime?

5 abstenime, 19 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 9, Komisioni për bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 10, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka votë abstenimi?

9 abstenime, 13 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 11, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional, por pa përkrahje nga Komisioni i buxhetit.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka votë abstenimi?

1 abstenim, 23 vota kundër – kalon amendamenti.

Le të bëhet përkthimi si duhet, ju lutem.

Amendamenti 12, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional, por pa përkrahje nga Komisioni i buxhetit.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka votë abstenimi?

2 vota abstenimi, 39 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 13, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

1 abstenim, 14 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 14, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A abstenon kush?

2 abstenime, 14 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 15, Komisioni për bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka abstenime, 13 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 16, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

Kush abstenon?

Nuk ka absténime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 17, Komisioni për bujqësi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush voton kundër?

A abstenon kush?

1 abstenim, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 18, Komisioni për bujqësi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

1 abstenim, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 19, Komisioni për bujqësi, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për?

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 20, Komisioni për bujqësi, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për?

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 21, Komisioni për bujqësi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka votë abstenimi, 15 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 22, Komisioni për bujqësi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka votë abstenimi, 13 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 23, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

2 abstenime, 15 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 24, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional, por pa përkrahje nga Komisioni i buxhetit.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

2 abstenime, 34 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 25, Komisioni për bujqësi, pa përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për?

Nuk kalon amendamenti.

Amendamenti 26, Deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

2 abstenime, 14 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 27, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka votë abstenimi, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 28, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

1 abstenim, 10 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 29, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

2 abstenime, 8 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 30, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

2 abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 31, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

1 abstenim, 8 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 32, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

1 abstenim, 15 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 33, deputetja Nekibe Kelmendi, me përkrahje nga Komisioni funksional.

Kush është për?

Urdhëro Nekibe.

NEKIBE KELMENDI:

Unë mendoj se ky amendament duhet të ndajë fatin e të gjitha ligjeve të deritashme dhe duhet të jetë “në harmoni me standartet e deritashme”.

KRYETARI I KUVENDIT:

Do të thotë “me atë të standardeve të deritashme”? Mirë, ju falemnderit.

Do ta votojmë këtë.

Kush është për këtë propozim?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

4 abstenime, 11 kundër – kalon “standardi”.

Ju falemnderit shumë. 100 deputetë janë të pranishëm në sallë. Tani duhet ta votojmë ligjin në tërësi.

Kush është për aprovimin e ligjit të amendamentuar? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

7 abstenime, 20 vota kundër – konsideroj se Ligji është aprovuar.

(Duartrokitje)

Ju falemnderit. E ka fjalën Dragisha Kërstoviq, për Rregulloren e punës, po më duket.

DRAGIŠA KRSTOVIĆ:

Gospodine predsedniče, dame i gospodo poslanici,

Ovo je verovatno treći ili četvrti put kako ukazujem na mogućnost bitne povrede jedne odredbe Poslovnika. Naime, u Pravilu 33. u tački 3. tog pravila stoji ovakav tekst: “U slučajevima kada su svi amandmani koji su uzeti na razmatranje usvojeni ili odbačeni, o tekstu nacrtu zakona sa izvršenim izmenama vrši se konačno glasanje”. Mi smo, po ko zna koji put glasali o tekstu zakona bez izvršenih izmena amandmanima koji su usvojeni.

Predsednik Skupštine ima pravo na tumačenje Poslovnika i njegovo tumačenje je prema odredbi Pravila 7.1. za vreme zasedanja i konačno. Ali iskreno mislim da nam je praksa veoma loša i neispravna i iskreno mislim dà nepravilno primenjujemo odredbu Pravila 33. tačka 3. Da bi bilo veoma celishodno i veoma

dobro, i u skladu sa Poslovnikom, da se danas amandmani izglasaju na ovaj zakon i na sledeći o kojem će se glasati a da se konačni tekst zakona pripremi za neko sledeće zasedanje i da se na tom sledećem zasedanju glasa o zakonu.

Ja bih pozvao sve kolege, vrlo eminentne pravnike i profesore pravnog fakulteta da o ovome razmisle i da se o ovome, ako ne danas, da se zauzme stav i da se ovo razmotri.

Koristim priliku da podsetim osobu koje vrši nedgledanje rada ovog Parlamenta ispred Specijalnog izaslanika Generalnog sekretara da ovo pitanje registruje. Znači, ovaj moj komentar.

KRYETARI I KUVENDIT:

Le tē ulet një herë Dragisha dhe unë pastaj do tē them diçka. Unë mendoj se zoti Kérstoviq e din që monitoruesit e regjistrojnë hë i lutëm ne me heqë, ose i lutëm ne me vendosë. Do tē thotë, kjo lutje nuk shkon në vesh tē kërkujt, sepse regjistrohet çdo gjë.

Unë tash po ua lexoj në gjuhën në të cilën e udhëheqi unë Parlamentin dhe ju lutem tē përqëndroni vëmendjen, për shkak tē shumicës.

Rregulla 34.3 ‘Në rastet kur tē gjitha amendamentet që janë zgjedhë për shqyrtim janë miratuar ose hedhur poshtë, për tekstin e projektligjit - me ndryshimet e bëra, do tē bëhet votimi përfundimtar’.

Ne e bëmë votimin përfundimtar. Por megjithatë Komisioni për legjislacion dhe kornizë kushtetuese, gjatë punës së vet normale le ta marrë këtë në shqyrtim dhe tē mundohemi pastaj tē japim, nëse ka nevojë, sqarime.

Votimi është bërë, prandaj konsideroj se ligji është i aprovuar, dhe falemnderit për këtë.

Kalojmë në pikën 3 tē rendit të ditës – Shqyrtimi i dytë i Projektligjit për produktet dhe pajisjet medicinale dhe pastaj do ta kemi një pauzë, sepse sigurisht sot do tē kemi mjaft punë.

Komisioni për çështje gjyqësore, legjislacion dhe kornizë kushtetuese ka vlerësuar se Projektligji për produktet medicinale dhe pajisjet medicinale ka bazueshmërinë juridike në Kornizën kushtetuese të Kosovës.

Komisioni për të drejtat dhe interesat e komuniteteve ka vlerësuar se Projektligji për produktet medicinale dhe pajisjet medicinale, me amendamentet e propozuara, nuk i cenon të drejtat dhe interesat e komuniteteve.

Komisioni për buxhet ka vlerësuar se dispozitat e Projektligjit, me amendamentet e propozuara, nuk përbajnjë implikime buxhetore, përvèç amendamentit 39.

Amendamentet e propozuara, në mënyrë specifike, reflektojnë qëndrimin e Komisionit funksional si Komision raportues.

Zoti Haki Shatri e ka fjalën, i cili e ka kërkuar si udhëheqës Komisioni.

HAKI SHATRI:

Të falemnderit zoti kryetar,

E mora fjalën vetëm t'iu sqaroj deputetëve se Komisioni për buxhet amendamentet e Komisionit funksional i ka shqyrtuar me datën 1 dhjetor dhe për shkak të disa informacioneve jo bash valide...

KRYETARI I KUVENDIT:

Unë i lus deputetët, për shkak se votohet, nuk debatohet por votohet mo e lëshoni sallën pa dhënë pauzë.

HAKI SHATRI:

... ka marrë qëndrim çfarë shkruan në rekondim që e kemi para veti. Mirëpo, pas konsultimeve me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Komisionin funksional, Komisioni për buxhet e ka rishqyrtuar ditën e djeshme edhe këtë amendament dhe njëzëri ka marrë vendim që të përkrahët e dhe ky amendament. Dola këtu që të sqaroj e të mos ketë dilema. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Unë do t'ju lus për vëmendje për një sintezë të cilën duhet ta dëgjoni dhe sipas asaj pastaj të vendosim.

Në pajtim me Rregullën 34, pika 2 e Rregullores së përkohshme të punës të Kuvendit, për arsyet e ndërlidhjes së disa amendamenteve mesveti dhe mundësisë

që t'i nënshtrohet një votimi të vetëm, atëherë propozohet miratimi në grup – paket i amendamenteve në Projektligjin për produkte dhe pajisje medicinale, të cilët janë të natyrës teknike apo gjuhësore, e që janë gjithsej 35 amendamente dhe atë: amendamenti 4, 11, 12, 15, 17, 20, 26, 29, 36, 38, 43, 47, 48, 50, 51, 52, 54, 55, 60, 62, 64, 67, 68, 72, 75, 76, 77, 85, 86, 87, 88, 92, 93, 95 dhe 103.

Jashtë kësaj, vazhdimisht qe dy vite po vendosim dhe ndryshe po veprojmë. Në fillim të punës së Parlamentit kemi vendosur me një vendim që çështjet teknike dhe gjuhësore të mos amendamentohen por të nënkuptoohen si të korrigjuara dhe të rregulluara. Sepse, më tepër po humbim kohë për çështje teknike sesa për cilësinë e ligjeve. Unë mendoj se këtë duhet ta aprovojmë. Urdhëroni, të lutem.

SABRI HAMITI:

Unë e përkrah plotësisht këtë iniciativë, këtë mënyrë sepse duhet t'i thjeshtësojmë gjërat. Mirëpo, mua më vjen mirë që përfundimisht jemi bërë të vetëdijshëm se këto ligje shkruhen në një gjuhë të padurueshme dhe të paakseptueshme, shqip sidomos. Dhe, kjo tregon tash që, nëse ne nuk i shkruajmë me kohë ligjet drejt shqip do të kemi probleme shumë të mëdha. Pra, paraprakisht duhet të shkruhen drejt në mënyrë që t'mos ketë nevojë në një ligj të bëhen vetëm amendamente gjuhësore, rrëth 50. Prandaj, unë në princip e përkrah këtë mënyrë të thjeshtimit të votimit sot. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Në emër të Grupit Parlamentar të Koalicionit “Kthimi”, zonja Cveta Vujićiq. Urdhëroni deputete.

CVETA VUJIĆIĆ:

Poštovano Predsedništvo, uvaženi predsedniče, kolegnice i kolege,

Na izradi ovog zakona se radi više od šest meseci a on nije doneo nikakvo poboljšanje, iako g a zakonodavac smatra izuzetno vaznim zakon o medicinskim proizvodima i medicinskoj napravi. Ovaj Nacrt zakona ima 38. člana i 106. amandmana. Uglavnom učinjena je i lektura. Ono što i moj kolega reće, ono što su i ostali primetili, znači ništa, ništa – ovaj, mnogo nije uradjeno sem neke lekture. Uredjena lektura i redigovanje teksta, medjutim za dobar tekst zakona koji će biti u funkciji, ako ste pažljivo čitali i uporedjivali amandmane i osnovni tekst, ovo nije valjano uradjeno. Dobro, svi znate, nekada i jedno slovo zarez mnogo znači, menja značenje odluke, namene i tako dalje. Prema tome, tekst zakona mora biti

jezički jasan i pojednostavljen s obzirom na strukturu subjekata koji su u obavezi da ga u buduće poštuju i primenjuju. U prilogu ovoga govori i Ustavni okvir za privremenu samoupravu na Kosovu u odredbama 9.1. 49. i 9.1.51.

Ponudjeni tekst i njegovi amandmani ne omogućavaju ni elementarno razumevanje željenog smisla autorskog teksta, dok su u neznatnom delu neke reči razumljivije pa se može naslutiti formulisati smisao. U ovom slučaju, problem je prisutan već duže vreme i neprihvatljiv za nivo institucija poput ove.

Prema tome, predlažem da se i dalje odloži zakon, nadju ljudi - stručni, proširi list autora i koautora osnovnog teksta i doneše u aljan tekst, a takav redigovan tekst zakona bude dostavljen poslanicima i ide na skraćenu obradu tako da mnogo brže ide na usvajanje nego što se do sada činilo.

Da je to tako, mogu potvrditi i ovim članom. Član 8. u tekstu zakona kaže: «Zabranjeno je da galenske proizvode proizvodjeni izvan Kosova budu plasirane u Kosovo». To isto, recimo se pokušalo i sa amandmanom – amandman 58. član 8.3 – preformulisan je, pa kaže: «Zabranjen je uvoz galeničkih proizvoda proizvedenih van Kosova». Ko to ima pravo da nekom zabrani da unese lek koji mu je neophodan za njegovo lečenje? Da li ova ustanova ili neko drugi? Mislim sa ovim ne možemo mnogo otici daleko. Moramo da mislimo na pacijente, na ljudе koji imaju pravo da biraju koje će lekove koristiti i gde će se lečiti. Hvala.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit shumë. Profesor Arsim Bajrami, në emër të Grupit Parlamentar së pari, ju lutem.

ARSIM BAJRAMI:

Meqenëse tani jemi në leximin e dytë, nuk ka kohë më për të bërë vërejtje parimore, unë do ta bëj vetëm një vërejtje procedurale.

Jemi dëshmitarë se në këtë Parlament 70 për qind e amendamenteve janë terminologjike dhe mendoj se kjo nuk është esenca e punës që duhet të bëjmë si parlament. Mendoj se kjo është pasojë e një varg faktorësh. Faktori i parë është që edhe ligjet po i marrim të palektorueme, ligjet nga ministritë dhe nga Qeveria që po vijnë po vijnë të palektorueme. Dhe, ka ardhur koha e fundit që brenda Parlamentit të funksionalizojmë shërbimin e lekturimit, pra edhe atë njësinë e njëjtësimit të teksteve në mënyrë që deputetët të mos kenë nevojë të bëjnë amendamente terminologjike. Kjo edhe nuk është punë e deputetëve. Kjo është punë e profesionistëve që merren me punë të lekturimit dhe gjuhësimit. Të mos

kemi nevojë që tani ta bëjmë fuzionimin e mbi 30 amendamenteve pa qenë të sigurtë se po fuzionojmë diçka që është krejt e ngashme. Nuk jam i sigurt se të gjitha këto amendamente janë terminologjike dhe mund të ketë se njëri prej tyre nuk i takon grupimi aty ku është. Kështu që ka ardhur koha e fundit, dhe unë vërej çdoherë edhe në komisione... Ka ardhur koha e fundit që Kuvendi ta bëjë funksionale shërbimin e lekturimit dhe të shpejtojë punën në formimin e qendrës për njëjtësimin e teksteve.

KRYETARI I KUVENDIT:

- Ju falemnderit shumë: Vetëm një informatë. Edhe në Kryesi disaherë është trajtuar ky shqetësim dhe disaherë ka vetëm dilema. Specialisti i gjuhësisë, në qoftë se nuk e njeh materien juridike, materien profesionale – nuk e ka leht. Sepse, nuk është çështja... Prandaj duhet patjetër dhe urgjentsht të formohet komision i përzier, do të thotë shërbimet tonë t'i shqyrtojnë mundësitë, dhe kjo është plotësisht e arsyeshme, sepse qe dy vite më shumë kohë po humbim në çështje të parëndësishme se që është detyrë e Parlamentit.

Unë nuk mendoj se duhet debat të bëjmë, por të kalojmë radhaz... Urdhëroni doktoreshë...

TEUTË HADRI:

Nuk kam debat. Të falemnderit zoti kryetar. Unë vetëm desha të them se këtu është bërë një lëshim. Besoj dhe shpresoj që është teknik nga ana Sekretarisë, se plotësisht, ju e patë edhe ligji sa është i munduam dhe në fakt mund të them edhe i diskriminuem prej shprehjeve gjuhësore e të bëhen amendamente. Mirëpo, këtu mungon plotësisht një nen, të cilin Komisioni i shëndetësisë njëzëri e ka pranuar atëherë dhe nuk ka patur asnje vërejtje. Nuk e dij pse ky nen 16.10 edhe tani mungon plotësisht, mirëpo edhe në amendamentet e datës 11.11. edhe atëherë shkruan se është propozuar nen 16.10 pika – pika, kështu që e shoh të arsyeshme para deputetëve se ky nen 16.10 pika-pika duhet sot të përmendet se ka qenë kështu dhe nuk është cekë dhe e ndiej obligim.

Ky nen është kështu i formuluar dhe besoj se duhet të shënohet edhe në procesverbal: "AKPM duhet të përcaktojë që me ndihmën e sistemit të kontrollimit të produkteve medicinale në afat më pak se 3 muaj para skadimit të afatit të bëjë distribuimin e këtyre medikamenteve në vende të caktuara apo të nevojshme për shfrytëzim". Të gjithë anëtarët e Komisionit e kanë pranuar, nuk dij pse nuk është cekë. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Edhe farmacisti, jominoritari – Hasan Meta.

HASAN META:

Zoti kryetar, të nderuar deputetë,

Unë pajtohem me përsëritje të shumëhershme për mënyrën e përpiluar të ligjeve me një gjuhë jo të duhur. Propozoj dhe nëse nuk marrim masa do na përsëritet prap kjo gjë. Propozoj që ministritë, mundësisht, sepse kanë kohë deri sa i përpilojnë ato ligje dhe figurajnë emra të ndryshëm atje, të na i sjellin në mënyrë të duhur ligjet në Kuvend, një.

E dyta. Këtu është bërë mjaft konfuzion me këto amendamente e me këto... Është një tematikë bukur që duhet të jetë tamam - kur votohet - teksti të jetë i qartë dhe i mirë. Propozoj atë që e propozoi pare zoti Kérstoviq, që sot të aprovojen amendamentet, por teksti përfundimtar të na vjen edhe një herë e pastaj të aprovohet në Kuvend.

E treta. Pajtohem me zonjën lidhur me atë amendamentin. Nuk mundet ligji për interesa të ndonjë prodhuesi vendës apo kushdoqoftë ai të ndalojë importin e ilaçeve. Ju falemnderit, kaq pata.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Dëgjuam të gjitha mendimet e profesionistëve, prandaj tash të shkojmë në procedurë dhe të votohet sipas rekondimeve dhe ndërgjegjes. Rrugë tjetër nuk kemi.

Amendamenti 1, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka absteime, 10 vota kundër – kalon amendamenti.

Ju falemnderit për këtë këshillë. Unë e bëra një lëshim. U desht ta votojmë propozimin që në pako të votohen amendamentet, siç u morëm vesh.

Kush është për atë që lexova – miratimin në pako të amendamenteve? Ju falemnderit shumë.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

1 abstenim, 10 vota kundër – prandaj amendamentet e numëruara për nenet e propozuara, u miratuan në pako.

Amendamenti 2, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A abstenon kush?

13 vota kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 3, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka abstenime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 5, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 9 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 6, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A ka abstenime?

11 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 7, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 8 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 8, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 9, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

8 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 10, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 13, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

10 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 14, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 9 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 16, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 9 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 18, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 19, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 6 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 21, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 22, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 9 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 23, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 24, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A ka abstenime?

11 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 25, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
 A ka votë kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 27, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
 A ka votë kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 28, Komisioni funksional.

Kush është për?
 A ka votë kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 14 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 30, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
 A ka votë kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 31, Komisioni funksional.

Kush është për?
 A ka votë kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 12 kundër – kalon amendamenti.

Doktoreshë, kur të vini te amendamenti që bëtë vërejtje a kufizime, është mirë ta dijmë cili është, në mënyrë që të vërehet dhe ndalemi te ai.

Amendamenti 32, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
 A ka kundër?
 A ka abstenime?
 Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 33, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 34, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 35, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 37, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 39, Komisioni funksional, me përkrahje.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 40, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 12 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 41, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 42, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 44, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 9 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 45, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 46, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 49, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 53, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka votë kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 12 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 56, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A abstenon kush?
Nuk abstenon askush, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 57, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka votë kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Dhe këtu të ndalemi, te amendamenti 58, atë që zonja e tha dhe e përkrahu farmacisti, dy profesionist. Unë do të thoja ta vë në votim, por nuk është mirë ta votojmë.

Amendamenti 58, Komisioni funksional.

Kush është për?
Urdhëroni, a doni si deputet apo...?

MAHIR JAĞCILAR:

Zoti kretar, këtë nenin ose duhet me fshi si propozim, ose do të jesim në pozitë të njëjtë.

(Ndërhyrje e kryetarit: Të jetë, sikur është në ligj?)

Edhe më keq! Duhet bërë propozimin që të fshihet ky nen tash, sepse është i njëjtë. Unë propozoj të fshihet neni 8.3.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit Mahir. Ju lutem propozimin e ka bërë Mahir Jagxhillar. Ne po pajtohem që në ligj, në nenin 8.3. është e njëjtë: “Është e ndaluar për produktet galenike të prodhua raja jashtë Kosovës të importohen në Kosovë” të fshihet ky, edhe në ligj – edhe amendamenti të fshihet.

Kush është për këtë, ju lutem? Ju falemnderit.
Kush është kundër? Numëroni votat kundër?

Po çka po do bre Saviq, ju e propozuat!? Po Ivanoviq po thotë mundet, e t'i s'mundet!

A mund të na ndihmojë ministresha në këtë, pastaj e çojmë në procedurë. Ne e votuam të fshihet, por ta dëgjojmë mendimin.

RESMIJE MUMXHIU:

Unë nuk e kam shkrue ligjin. Ligjin e ka përpilue Komisioni dhe komisioni ka patur edhe anëtarë ndërkombëtar. Propozimi i Mahirit mendoj, në qoftë se nuk prishë rregullat e punës së Parlamentit, duhet me u fshi, sepse përsëritet. Për mos me qenë dy nene të njëjtë, njëri prej atyre duhet me u fshi. E tash, në qoftë se nuk prishë rregullat e punës së Parlamentit tuaj, mundeni me ia kthy prap propozimin Komisionit i cili ia jep pastaj propozimin Parlamentit për me u fshi.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ministre, të falemnderit. Pos Hydajetit dhe Saviqit askush s'e ka kundërshtue, prandaj e kemi votu.

Amendamenti 61, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
A ka votë kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 14 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 63, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.
A ka votë kundër?
A ka abstenime?

13 vota kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Unë do t'ju lutja për pak qetësi, të jemi pak më të durueshëm dhe të vazhdojmë. Ju falemnderit. Si të përfundojmë do të bëjmë pak pauzë dhe pastaj do të jemi më efektiv në punë.

Amendamenti 65, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 66, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 5 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 69, Komisioni funksional.

Kush është për?

Kush është kundër?

A ka abstenime?

5 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti 69.

Amendamenti 70, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 71, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 73, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 7 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 74, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 12 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 78, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka votë kundër?
A ka abstenime?
10 kundër, nuk ka abstenime – kalon amendamenti.

Amendamenti 79, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 80, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A ka abstenime?
Nuk ka abstenime, 9 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 81, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A abstenon kush?
Nuk abstenon askush, 12 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 82, Komisioni funksional.

Kush është për?
A ka kush kundër?
A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 83, Komisioni funksional.

Ky është ai që e sqaroi doktoresha. Edhe një herë, pasi që jemi të lodhur – çka kërkon? Urdhëroni, vetëm ngadalë.

TEUTË HADRI:

Edhe një herë atë letrën ma dorëzoni që të jemi pak më preciz. Neni 16.10, apo amendamenti 83: “AKPM duhet të përcaktojë që me ndihmën e sistemit të kontrollimit të produkteve medicinale, në afat më pak se 3 muaj para skadimit të afatit të bëjë distribuimin e këtyre medikamenteve në vende të caktuara apo të nevojshme për shfrytëzim”. Nëse ka nevojë sqarim shtesë, mund ta sqarojmë.

(H.Meta, prej vendi: Mua më duket se s’ka nevojë sepse atë të gjithë e dijmë se duhet t’i plasojmë edhe ...)

KRYETARI I KUVENDIT:

Unë jam gjithmonë me minoritetet. Kush është për Komisionin funksional? Ju falemnderit.

Kush është kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 84, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 89, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 90, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 12 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 91, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 94, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A abstenon kush nga votimi?

Nuk abstenon, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 96, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 97, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A abstenon ndokush?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 98, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 13 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 99, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 10 kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 100, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 14 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 101, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 102, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 12 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 104, Komisioni funksional.

Kush është për?

A ka kush kundër?

A abstenon kush?

Nuk ka abstenime, 13 vota kundër – kalon amendamenti.

Amendamenti 105, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

Nuk ka abstenime, 11 vota kundër – kalon amendamenti.

Dhe i fundit, amendamenti 106, Komisioni funksional.

Kush është për? Ju falemnderit.

A ka kush kundër?

A ka abstenime?

2 abstenime, 11 kundër – kalon amendamenti.

Ju falemnderit për kontribut e për durim.

99 deputetë janë të pranishëm.

Kush është për aprovimin e ligjit me amendamentet e aprovuara? Ju falemnderit.,

A ka votë kundër?

A ka abstenime?

15 vota kundër, 2 abstenime – Ligji është i aprovuar në Parlament. Ju falemnderit.

(Duartrokitje)

Votimi – Glasanje – Voted:

- Për – Za – For Shumica – Vecina – Majority.....
- Kundër – Protiv – Against 15.....
- Abstenime – Uzdrzani – Abstained..... 02.....

Ju lutem, tani po japim pauzë, por po ju pyes – a doni 30 minuta a një orë.

Atëherë po bëjmë pauzë prej 30 minutash, dhe menjëherë pastaj do të vazhdojmë.

Ju falemnderit.

(Vijoi pauza)

(Pas pauzës, Seanca vazhdoi punën)

KRYETARI I KUVENDIT:

Po vazhdojmë punën.

Kalojmë në: - Shqyrtimin Projektligjit për buxhetin vjetor të konsoliduar të Kosovës dhe përvetësimet për periudhën 1 janar deri më 31 dhjetor 2004.

Ju e dini që debati i sotëm mund t'iu shërbejë qëllimeve të përgjithshme dhe vetëm parimore.

Vërejtjet parimore do t'i referohen pastaj shqyrtimit të komisioneve kryesore dhe funksionale.

Prezentimin e ligjit do ta bëjë ministri përkatës i financave, zoti Ali Sadriu. Foltorja është e juaja, zoti ministër dhe urdhëroni.

ALI SADRIU:

Zoti kryetar, e nderuar Kryesi, të nderuar deputetë,

Kam kënaqësinë dhe nderin t'ju paraqes Projektpropozimin e ligjit për Buxhetin dhe përvetësimet buxhetore të vitit 2004 të cilit i është dhënë një prioritet i veçantë në Ministrinë e Ekonomisë së Financave dhe në Qeveri, përgjithësisht.

Ligji mbi përvetësimet buxhetore është baza juridike për çdo vit fiskal, përmes të cilët vëhet në dukje se cili institucion e ka hartuar buxhetin, nga të cilat të hyra do të krijohet buxheti, cili është niveli i përgjithshëm i këtij buxheti, cilave organizata buxhetore u dedikohet ky buxhet, cilat janë politikat operuese të buxhetit dhe priorititetet e tyre, cilat janë kompetencat por edhe përgjegjësitë për mosoperimin apo operimin jo të drejtë të proceseve buxhetore.

Procedurat e operimeve buxhetore që ne po i bëjmë tani janë përcaktuar me Ligjin mbi menaxhimin e financave publike dhe përgjegjësive, sipas të cilave janë zhvilluar edhe proceset buxhetore të cilat sollën deri te përpilimi i këtij buxheti.

Kam kënaqësinë t'ju bëj me dije se për përpilimin e Buxhetit 2004 është realizuar një punë e madhe profesionale dhe e përgjegjshme. Janë kryer një varg takimesh, shumë debate dhe shum sygjerime, shumë sfida të dhimbshme pasi që është dashur të heqen shumë projekte të vlefshme për të sotmën dhe të ardhmen e Kosovës, në mungesë të mjeteve të cilat nuk do t'i kemë.

Por, mund të them se Projekti i Buxhetit i prezantuar ka marrë në konsideratë shumë prioritete të mundshme të përcaktiveve nga Qeveria e Kosovës.

Me punën e madhe të bërë, është arritur që për herë të parë të realizohet përpilimi i Buxhetit nga institucionet vetëqeverisëse të Kosovës që dëshmon për një të arritur të madhe profesionale dhe të përgjegjshme të këtyre i nstitacioneve. Kjo nuk do t'ishte e mundshme të arrihej sikur të mos ekzistonte mirëkuptimi dhe përgjegjësia e të gjithë shfrytëzuesve të mjeteve buxhetore. Andaj, si rezultat kemi një Projektbuxhet të harmonizuar me prioritete tona në të gjitha nivelet. Pra, për herë të parë e bëjmë këtë pasi që kemi pajtim të plotë të organizatave buxhetore si në nielin qendror ashtu edhe në nivelin lokal. Kemi pasë pajtimin e shfrytëzuesve të mjeteve buxhetore të të gjitha nacionalitetave. Kemi pasë, po ashtu, pajtim të plotë edhe nga organizatat buxhetore të pjesës së rezervuar.

Këtu vlenë të them se ne si Qeveri kemi marrë një obligim për një trajtim me prioritet që do t'u bëjmë disa projekteve që prezentoohen nga pjesa e rezervuar, por që, gjithësesi gjatë trajtimit të suficitit ato do t'i nënshtronen procedurës normale. Po ceku, n e nuk k emi problem me KEK-un. Ne k emi problem me projektet që mund të paraqiten nga KEK-u, me madhësinë e tyre, prandaj edhe po them se ne kemi marrë atë por do ta trajtojmë në nivele përkatëse të Komisionit të buxhetit, të Qeverisë e do të vjen edhe në Parlament.

Këtë e bëj, sepse kam informacione që është ardhë një letër këtu që, në një mënyrë e kërkon këtë marrje të përgjegjësisë publike.

Dhe, së fundi, si rezultat për punën tonë të shkëlqyer, ky Projektpropozim është përkrahur nga Qeveria, nga të gjitha strukturat e Këshillit Ekonomik Fiskal dhe në mënyrë mjaft afirmative nga Fondi Ndërkombëtar Monetar.

Të nderuar deputetë, sipas Ligjit mbi menaxhimin e financave publike dhe përgjegjësive është dashur që para jush të prezentoj buxhetin e konsoliduar të Kosovës. Por, fatkeqësisht, ne sot prezentojmë vetëm Buxhetin e përgjithshëm të Kosovës, sepse nuk disponojmë me të dhënat financiare për ndërmarrjet publike, dhe sipas Ligjit mbi menaxhimin e financave publike, ato janë të obliguara. Mjerisht, në Ligj nuk figurojnë masat ndëshkuese që i obligojnë. Ky është një obligim që ne e kemi marrë, do ta ndërrojmë dhe do t'i vëjmë masat ndëshkuese për të gjitha ato të cilat nuk i sjellin. Por, procesin buxhetor ajo nuk e ndërron. Është një tabllo që ne, dhe përgjithsisht Kuvendi dhe Qeveria duhet ta kenë një qasje dhe njohje për të gjitha ato procese. Andaj, do të doja që institucionet e përgjegjësisë për këtë segment të kryejnë detyrën në pajtueshmëri me ligjin, kurse ne, në të ardhmen, duhet ta aprovojmë një amendament që do të sanksionojë domosdoshmërisht raportimin e financave nga ndërmarrjet publike.

Tani të nderuar parlamentarë, më lejoni që shkurtimisht të them disa fjalë për indikatorët makroekonomik me të cilët karakterizohet Buxheti fiskal i vitit 2004.

Kosova, me rrëth 2 milion banorë karakterizohet me moshën më të re, e cila sillet rrëth moshës 24 vjeçare. Kjo është një përparësi e madhe.

Kosova ka shkallë shumë të ulët vjetërsie, me vetëm 6% të popullatës mbi 65 vjet që është ngarkesë dhe në vendet e zhvilluara në Perëndim kjo sillet rrëth 50% dhe më shumë. Pra, edhe ky është një prioritet për Kosovën.

Në anën tjetër, Kosova ka një shkallë shumë të ulët të papunësisë, e cila sillet diku mbi 50%. Në bazë të analizave të realizuara, rezulton se për Buxhetin e vitit 2004 pritet një rritje modeste e brutoproduktit vendor. Brutoprodukti vendor në vitin 2003 ka qenë 1.232 miliard euro, apo është shtuar për 2.5%, ndërsa në vitin 2004 do të jetë 1.248 miliard euro, apo 1.4 më i lartë se në vitin 2003. Në material është përvjedhë një gabim teknik rrëth kësaj përqindjeje, prandaj do të vlejnë këto përqindje dhe do t'i korrigojmë gjatë procedurave.

Brutoprodukti vendor për banor, gjatë vitit 2004 do të jetë 703 euro për kokë, që është më i lartë se vitin 2003. Pritet një ulje e kënaqshme e çmimeve, andaj qytetarët për të njëjtat para do të mund të blejnë më tepër mallra dhe shërbime.

Të nderuar deputetë, për vitin 2004 pritet një shkallë më e madhe dhe më e efektshme e shpenzimeve buxhetore.

Pritet të ketë një zvogëlim i importit, por të njëjtën kohë do të ketë shkallë më të madhe të të hyrave nga taksat.

Konsumi i tërësishëm për vitin 2004 parashihet të jetë 2.6 miliard euro, përkundër atij 2.7 miliard euro sa ishte në vitin 2003.

Investimet për vitin 2004 parashihen të janë 607 milion euro, përkundër 632 milion euro sa ishin në këtë vit. Po e vëreni se kemi një rënie për 25 milion dhe është rezultat se për herë të parë ne startojmë me buxhet vetjak pa grante të donatorëve.

Netoeksporti për 2004 parashihet të jetë minus 1.8 miliard euro deri në 1.9 miliard euro. Shkalla e inflacionit ka patur tendencia të rënies dhe vazhdon me këtë. Ajo përderisa në vitin 2001 ka qenë 12.2%, në vitin 2002 ka rë në vetëm 2.9%, ndërkëq për vitin 2004 parashihet të mos ketë inflacion apo edhe një deflacion i lehtë do të vërehet.

Të nderuar deputetë,

Më lejoni t'ju përkujtoj se Kosova edhe më tutje nuk ka të drejtë të emitojë para dhe të bëjë huazime publike, që kjo nënkupton se duhet të jemë gjithëherë të kujdeshëm dhe të kemi një buxhet të qëndrueshëm.

Në vazhdim, në pikë të shkurtëra, do të jap një tabllo të buxhetit për vitin 2004.

Të hyrat nga donatorët do të janë 80 milion euro. Për vitin 2003 ishin 53.2 milion euro, apo 26.8 milion euro më tepër se parashikimet për buxhetin 2003. Kjo është si rezultat edhe i parashikimeve joadekuante gjatë vitit 2003.

Të ardhurat riga akticizat do të janë 158 milion euro dhe do të janë më të larta për 34 milion euro, krahasuar me vitin që po e lëmë pas.

Të hyrat nga TVSH në import do të janë 193.5 milion euro dhe do të janë për 26 milion euro më të larta se vitin që po e lëmë. Përkundër synimeve tona që këto të hyra në të ardhmen të zvogëlohen dhe të zëvendësohen nga të hyrat e TVSH brenda, ende vazhdojnë me një trend të lartë.

Të hyrat e TVSH vendore do të janë 44.5 milion euro, që në krahasim me vitin 2003 janë për 3.5 milion euro më të larta. Ky tregues është pozitiv, por ende është larg synimeve tona.

Tatimi në fitim do të jetë 34.1 milion euro, apo për 15.4 milion euro më i lartë se të hyrat e parashikuara nga ky pozicion në vitin 2003. Rritja e të hyrave nga ky tatim është edhe rezultat i orientimeve të komunitetit të biznesit që të kalojë nga tatimi i paragjykuar në tatimin në fitim.

Si rezultat i tatimit të paragjykuar, pra do të kemi një ulje dhe parashihet të jetë 18.1 milion euro apo do të jetë më i ulët për 8.9 milion euro se në vitin që po e lëmë.

Tatimi në të ardhura personale do të ketë një rritje shum të vogël, përkatësisht të hyrat nga ky tatim do të rriten nga 16 milion sa ishin në vitin 2003 në 16.2 milion, që parashihen pra të janë për 0.2 milion më të larta në vitin 2004.

Ndërkaq, të hyrat nガtaksat do të janë mëse të dyfishuara. Ato do të janë 52.1 milion euro, apo 27.2 milion euro më të mëdha se në buxhetin e vitit 2003. Rritja e tillë justifikohet me aplikimin e parë që ne bëjmë të dy mallrave që përfshihen në aktciza, është fjala për aplikimin e tiketetave në duhan dhe në alkool.

Të hyrat vetanake të komunave, sipas parashikimeve do të kenë një rritje prej 22%. Ato do të rezultojnë në një masë më të zvogëluar të të hyrave vetanake se që ne

dëshirojmë. Shuma do të jetë 34 milion apo rriten do ta bëjnë vetëm për 6.2 milion euro më tepër se viti paraprak. Këtë e theksojmë sepse mundësítë që ofron tatimi mbi pronën janë shumë të mëdha dhe po të reflektohet njëjtë në të gjitha komunat, që e kemi shembuj shumëpozitiv në disa komuna, po të aplikohej në të gjitha kuvendet komunale do të kenë të hyra shumë më të efektshme.

Grante nga donatorët për buxhetin e vitit 2004 nuk do të ketë. Andaj, për herë të parë buxheti i konsoliduar i Kosovës në tërësi do të financohet nga të hyrat vetanake.

Buxheti i konsoliduar i Kosovës për vitin 2004 arrinë shumën totale. Këtu do të thoja është buxheti i përgjithshëm, sepse buxheti i konsoliduar, e shpjegova që mungon. 619.3 milion euro, që krahasuar me buxhetin e vitit 2003 që ishte 514.8 milion euro, paraqet një rritje prej 102.4 milion euro apo për 20.3% më i lartë.

Buxheti i institucioneve të përkohshme të vetëqeverisjes për vitin 2004 do të shënojë një rritje prej 41.4 milion euro, përkatësisht kjo pjesë e buxhetit të përgjithshëm të Kosovës dhe do të rritet nga 234.6 milion euro sa është në vitin 2003 – për vitin 2004 parashihet ky pozicion të jetë 276 milion euro. Shprehur në përqindje është për 17.6% më i lartë.

Pjesa e buxhetit dedikuar për përgjegjësitë e rezervuara për vitin 2004 është paraparë që të jetë 154.5 milion euro, ose 16 milion euro apo për 11.5% më i lartë se në vitin 2003. Kjo pjesë e buxhetit të përgjithshëm të Kosovës ka normë më të ulët të rritjes që është si rezultat i bartjes së disa kompetencave nga pjesa e rezervuar në institucionet vetëqeverisëse.

Buxheti për pushtetin lokal me një normë të shtimit prej 33.2% paraqet pjesën e buxhetit të përgjithshëm të Kosovës me dinamikën më të shpejtë të rritjes. Ky buxhet shënon një progres të dukshëm. Derisa në vitin 2003 ishte 141.7 milion euro, për vitin 2004 parashihen të janë 188.8 milion euro, që është më i lartë për 47.1 milion euro. Rezultati i kësaj rritjeje, do të thoja, ka të bëjë kryesisht për sferat e bartura nga institucionet e nivelit të përgjithshëm tek arsimi i ulët, i mesëm dhe tek shëndetësia primare si dhe shërbimi i zjarrëfikësve që bartet nga pushteti qendror në buxhete komunale.

Por me këtë rast duhet të theksojmë edhe këtë, 82% buxheti i pushtetit lokal është grant i qeverisë dhe vetëm 18% janë të hyrat e siguruara nga vetë kuvendet komunale, prandaj e ceka rastin e tatimit mbi pronën ku ata e kanë shancën që ta rrisin.

Të nderuar paralementar,

Edhe më tutje, ndër agjencitë më të mëdha shpenzuese vazhdojnë të jenë: mirëqenia sociale, arsimi, shëndetësia, telekomunikacioni, shërbimet publike e kështu më radhë.

Për vëmendjen tuaj, do të reflektoj në disa agjenci shpenzuese me qëllim të sqarojmë arsyet e proceseve të tilla.

Rritjen më të madhe absolute të buxhetit për vitin 2004 e ka Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale. Nga 82.6 milion euro sa e ka patur buxhetin kjo Ministri për vitin 2003, buxheti i saj në vitin 2004 arrinë në 104.2 milion euro që paraqet një rritje prej 22.2 milion euro, apo shprehë në përqindje për 26.9%. Rritja e buxhetit në këtë Ministri është më e shpejtë se dinamika e rritjes së buxhetit përgjithësisht në Kosovë.

Buxheti për arsimin në tërësi, së bashku me atë të nivelit komunal dhe atij qendoror shënon një avancim prej 11.3 milion euro apo për 13.6% dhe në vitin 2004 arrin të jetë shuma 94.1 milion euro. Ky avancim kryesisht vjen si rezultat i reformave dhe i dedikohet shpenzimeve për mallra e shërbime apo investimeve kapitale në ndërtimin dhe renovimin e disa objekteve arsimore.

Ndërkaq, buxheti në nivelin qendoror i Ministrisë së Arsimit, të Shkencës dhe Teknologjisë do të rritet vetëm për 1.1 milion euro apo vetëm për 5.9%. Pra rritja kryesisht i dedikohet pjesës së arsimit në nivele komunale.

Buxheti i planifikuar për shëndetësi në tërësi si në atë qendoror ashtu edhe në atë lokal shënon një progres të rritjes prej 12.9%. Ai shënon një rritje nga 61.9 milion euro në 69.9 milion euro dhe është më i lartë për 8 milion euro.

Ndërkaq, rritja e buxhetit për nivelin qendoror, përkatesisht për Ministrinë e Shëndetësisë është 12.16%. Për këtë Ministri janë parashikuar të jenë 49.8 milion euro, apo për 5.4 milion euro më tepër se në vitin 2003.

Ministria e Shërbimeve Publike për vitin 2004 do të ketë 18.8 milion euro apo 1 milion euro më pak se në vitin paraprak. Këtu kemi të bëjmë kryesisht me akomodimet që kanë ndodhë si proces që e zvogëlojnë. Dinamika e këtij viti do të jetë më e ulët se dinamika që po e lëmë pas.

Në prioritete të Qeverisë është përmirësimi i infrastrukturës së rrugëve dhe kjo reflektohet në rritjen e buxhetit të Ministrisë së Transportit dhe Telekomunikacionit, e cila kishte buxhetin për vitin 2003 22.8 milion euro, dhe parashihet që për këtë vit të ketë 28 milion euro, apo për 5.2 milion euro më shumë.

Kompletimi i aktiviteteve dhe zgjerimi i politikave të regjistrimit të biznesit rezulton në rritjen e buxhetit për Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë për 2 milion euro që është për 1.2 milion më i madh se viti që po e lëmë pas.

Ministria për Ekonomi e Financa ka shënuar një zvogëlim të buxhetit të saj nga 16.47 milion euro sa ka qenë në vitin 2003 dhe për vitin 2004 parashihet të ketë 14.2 milion euro, që parashihet të jetë një zvogëlim prej 2.3 milion.

Ministria e Ambientit dhe e Planifikimit Hapësinor nuk ka rritje të buxhetit dhe është në nivelin që ishte në vitin që po e lëmë pas, do të thotë do të ketë 3 milion.

Rezervat për raste të jashtëzakonshme të buxhetit do të janë më të mëdha se ato të vitit 2003 dhe ato shënojnë një rritje dhe do të janë në një nivel prej 12 milion euro.

Të nderuar deputetë,

Më lejoni të përkujtoj se në strukturën e shpenzimeve buxhetore për vitin 2004 është marrë në konsideratë rritja e karakterit zhvillimor të buxhetit duke e ruajtur karakterin e lartë social të saj. Andaj, mund të them se është realizuar një përmirësim kualitativ i strukturës së shpenzimeve buxhetore.

Nëse vërejmë strukturën e shpenzimeve buxhetore të aprovuara, do të na bie në sy zvoglimi i pjesës së buxhetit për mallra dhe shërbime për 8.9 milion euro, përkundër rritjes së buxhetit në pjesët tjera të strukturës së shpenzimeve.

Për vitin 2004 në strukturën e shpenzimeve buxhetore për mallra dhe shërbime janë ndarë 144.3 milion euro, përkundër 153.2 milion që ishin aprovuar në vitin 2003. Tani kjo pjesë e shpenzimeve merr pjesë në strukturën e shpenzimeve të buxhetit për 23.41% përkundër pjesëmarrjes sa kishte 29.8% në vitin 2003. Edhe këtu kryesisht kemi të bëjmë me atë se administrata e pushtetit qendor apo lokal gradualisht është në kompletimin e pajisjeve ku kryesisht mallrat dhe shërbimet kanë shkuar për orendi dhe inventar tjetër që ishin në procesin e themelimit të tyre.

Pjesa e buxhetit dedikuar për paga do të janë 187.6 milion euro dhe shënon një rritje për 39.3 milion dhe tani pagat marrin pjesë në strukturën e shpenzimeve të buxhetit me 30.4% përkundër pjesëmarrjes që ishte 28.8% në këtë vit që po e lëmë pas.

Pjesa e shpenzimeve buxhetore e dedikuar për subuencione dhe transfere do të shënojë një rritje prej 21.1 milion euro, apo për 20.2% dhe arrinë shumën e planifikuar për 125.7 milion përkundër 104.6 sa ishte në vitin 2003. Për vitin 2004 këto shpenzime do të marrin pjesë në strukturën e shpenzimeve buxhetore me

20.39% apo gati në të njëtin nivel të pjesëmarrjes relative të vitit 2003 që ishte 20.31%.

Avancimi i veçantë është realizuar në pjesën e dedikuar për shpenzime kapitale, që ia rritë karakterin zhvillimor strukturës së buxhetit për vitin 2004. Pjesa e buxhetit të dedikuar për shpenzime kapitale në vitin 2004 do të jetë 123.5 milion euro, që është për 54% më i lartë se ai që është aprovuar në vitin 2003, e cila ishte 80.2 milion euro. Për këtë shkak shpenzimet buxhetore të parapara për vitin 2004 rrisin pjesëmarrjen në strukturën e shpenzimeve buxhetore nga 15.6% sa ishte aprovuar për vitin 2003 në 20.1% që do të jetë në këtë vit.

Të nderuar deputetë,

Sic e thash më lartë, buxheti i fuqive të rezervuara apo buxheti i rezervuar sic e quajmë ne, arrinë shumën në 154.5 milion euro dhe paraqitet me 24.9% të buxhetit të përgjithshëm të Kosovës dhe është për 16 milion më i lartë se ai i vitit 2003. Ndërkaq, pjesëmarrja relative e buxhetit të fuqive të rezervuara në strukturën e tërësishme të buxhetit të përgjithshëm të Kosovës për vitin 2004 është 24.9% ose për 2 poena të indeksit më i ulët se që ishte në këtë vit, pra në vitin 2003, ku shrehur në përqindje ishte 26.9%.

Për të mos u lëshuar në komentetet e detajuara të buxhetit të fuqive të rezervuara, meqenëse në material janë dhënë në mënyrë majft të elaboruar, do të potencoj organizatat buxhetore të cilat më së shumti marrin pjesë në strukturën e buxhetit të fuqive të rezervuara dhe do t'i lexoj sipas kronologjisë. Këtë e bëj edhe nga një arsy sepse në këtë buxhet operohet përmes nesh. Ne e monitorojmë por ne nuk e menaxhojmë. Këtë e menaxhon PSSP.

Në kuadër të këti buxheti marrin pjesë këto agjenci shpenzuese:

- doganat 6.5 milion euro;
- Drejtori i Çështjeve Administrative 5.2 milion euro;
- Zyra e Koordinatorit të TMK 15 milion euro;
- Shërbimet policore 52.9 milion euro;
- Shkolla e Shërbimit Policor të Kosovës 2 milion euro;
- Për Sektorin e Drejtësisë janë dedikuar 14.2 milion euro;
- Shërbimi i burgjeve 11 milion euro;
- Drejtori i Çështjeve Rurale 1.16 milion euro;
- Agjencia Kosovare e Mirëbesimit 14.4 milion euro; Struktura e shpenzimeve të cilat bëjnë pjesë – pjesa më e madhe i dedikohet minierave të Trepçës me 7 milion euro; hekurudhat e UNMIK-ut me 2.5 milion euro; Ngrohtorja qendrore me 1.3 milion euro; Mbeturinat dhe ujin 1.4 milion euro; Aeroporti 1 milion euro; Shërbimet e administratës qendrore 0.6 milion euro dhe për

- administrimin dhe monitorimin e NPSH – Ndërmarrjeve shoqërore apo publike dedikohen 0.5 milion euro;
- Njësia rregullative qendore 4.1 milion euro;
 - Minierat dhe mineralet 2.1 milion euro;
 - Zyra rregullative e aviacinit civil 1 milion euro;
 - Radiotelevizioni i Kosovës 1 milion euro;
 - Zyra për Çështjet e Komuniteteve 1.6 milion euro; dhe
 - Zyra për kthimin e komuniteteve 10.5 milion euro.

Duke ndie obligimin tim ligjor dhe qytetar përfaktin se jam ministër i zgjedhur nga ky Parlament, kam synuar dhe përfundimisht ia kam arritur qëllimit që Kuvendit t'i ofroj një dokument përmes të cilit do të informohet dhe do t'i mundësohet debatimi, duke dhënë përkrahjen, por edhe duke bërë vërejtjet dhe sygjerimet dhe komentet e vlefshme që do të janë në funksion të kualitetit buxhetor dhe në funksion të realizimit të prioriteteve të Qeverisë në kushtet ekzistuese mjaft të limituara. Ju falemnderit përvëmendjen.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ministër, ju falemnderit. Dëgjuam eksponenë e ministrit. Mua më duhet t'ju njoftoj se, para ardhjes në Seancë ka arritur një letër nga Përfaqësuesi Special, zoti Hollkeri, e cila do të përkthehet, do t'i shpërndahet deputetëve dhe komisionet do ta kenë në duar. Këtë sa përfundimisht përfundimisht ia kam arritur qëllimit që Kuvendit t'i ofroj një dokument përmes të cilit do të informohet dhe do t'i mundësohet debatimi, duke dhënë përkrahjen, por edhe duke bërë vërejtjet dhe sygjerimet dhe komentet e vlefshme që do të janë në funksion të kualitetit buxhetor dhe në funksion të realizimit të prioriteteve të Qeverisë në kushtet ekzistuese mjaft të limituara. Ju falemnderit përvëmendjen.

Ju lutem, debati është në parim. Ka shumë të paraqitur. Prandaj, keni konsideratë në diskutimin tuaj dhe të jeni të shkurtër e kontribues në çështjet e përgjithshme. Fjalën e ka zoti Haki Shatri, në emër të Lidhjes Demokratike të Kosovës. Le të bëhet gati zoti Bajram Kosumi, në emër të Aleancës. Arsim Bajrami, fuqia e dyte, edhe pse me vonesë erdhi letra.

HAKI SHATRI:

I nderuar kryetar i Kuvendit, të nderuar deputetë, të nderuar ministra të pranishëm,

Duke patur parasysh rëndësinë dhe ndërlikueshmërinë e materies që po e shtjellojmë sot, pra Projektligjin përbuxhetin përvitin 2004, Komisioni përbuxhet dje Komisioni përekonomi e financa të Kuvendit të Kosovës gjatë nëntorit kanë

punuar intensivisht me qëllim të përgatitjes sa më të mirë dhe për kontribut në shqyrtim dhe miratim të tij, adekuat me kompetencat dhe obligimet që kanë.

Për këtë qëllim, kemi ftuar dhe biseduar me të gjitha organizatat buxhetore me ç'rast jemi njoftuar drejtpërdrejt me kërkesat dhe nevojat e tyre për mjete buxhetore për realizimin e projekteve me prioritet për vitin 2004.

Të nderuar kolegë,

Me aprosimin dhe shpalljen e Ligjit për menaxhimin e financave publike dhe përgjegjësitë dhe transferimin e kompetencave në sferën e financave dhe buxhetit, institucionet vendore, organizatat buxhetore, Ministria e Ekonomisë dhe e Financave, Qeveria dhe Kuvendi kanë marrë në kompetencë një instrument të fuqishëm dhe të domosdoshëm për realizimin e Programit të Qeverisë, të miratuar në këtë Kuvend. Por, kjo nuk do të thotë se ne e kemi kompletuar një sistem efikas, modern dhe transparent buxhetor, sepse ende po vazhdojnë dualizmat buxhetore dhe asimetria e theksuar në kompetencat efektive midis UNMIK-ut dhe institucioneve të përkohshme vendore, të cilat shkaktojnë mosmarrëveshje të theksuara midis akterëve në procesin buxhetor. Një dëshmi e kësaj, është edhe letra që sot paska mbërri këtu, që na e prezentoi kryetari i Kuvendit.

Konsideroj se në këto çështje, roli i Kuvendit duhet të jetë aktiv dhe përmbajtësor, e jo sipërfaqësor dhe formal. Në këtë rast, e përgëzoj Ministrinë e Ekonomisë dhe Financave për punën e bërë, përgatitjen për herë të parë të Projektbuxhetit të Kosovës – punë kjo shumdelikate dhe me përgjegjësi.

Eliminimi i mangësive të lartpërmendura dhe përcaktimi për një politikë buxhetore në funksion të realizimit të prioriteteve të përcaktuara në Programin e Qeverisë është obligim, përgjegjësi dhe funksion esencial i Kuvendit e jo vetëm miratimi formal i ligjit për buxhetin për vitet përvatase. Nga ky aspekt – shtrohet pyetja: Projektbuxheti për vitin 2004 sa është në funksion të qëllimeve që përmenda më lartë?

Të shohim së pari vëllimin dhe strukturën e të hyrave buxhetore të projektuara për vitin 2004. Nga të hyrat e projektuara, në vëllim prej 533.2 milion euro, te skema 4, është fjalë për të hyrat nga taksat dhe tatimet dhe të hyrat vetanake të komunave, mbi 80% janë të hyra nga tatimet mbi mallrat dhe shërbimet që importohen.

Pjesa tjeter – tatimet në mallrat dhe shërbimet e brendshme. Pjesëmarja shumë e lartë e doganave në të hyrat buxhetore është sistemi njënormësh tatimor i cili po ashtu mblidhet në kufij, është mjaft efikas dhe praktik për vjetjen e të hyrave buxhetore, por aspak nuk është në funksion të zhvillimit ekonomik dhe të stimulimit të investimeve dhe prodhimit. Mendoj se është koha të ushtrohet presion

pozitiv me qëllim që të gjenden zgjidhje që stimulojnë investimet, prodhimet dhe punësimin.

Një zgjidhje e domosdoshme është aplikimi i normave të diferencuara doganore, sidomos zbritja e normës së doganave për investimet kapitale, për re promaterialin dhe për gjëra tjera, pra rishqyrtimi i politikës fiskale. Kjo nuk mund të bëhet me këtë rast, por është moment që duhet të potencohet dhe të kryhet gjatë viti fiskal që po e shqyrtojmë.

T'ju përkujtoj se në Kornizën kushtetuese, Kreu 5, pika a) dhe b) – institucionet vendore i kanë këto kompetenca.

Problem tjetër është edhe shtrirja dhe funksionimi i autoritetit fiskal në tërë territorin e Kosovës, zgjerimi i bazës së të hyrave buxhetore në burimet tjera, si shfrytëzimi i fondevë të privatizimit, të ardhurave nga asetet tjera të Qeverisë, e tjera.

Eliminimi i evazionit fiskal dhe transparenca dhe rrrespektimi i procedurave të përcaktuara në Ligjin mbi menaxhimin e financave tanimë janë obligim dhe kompetencë e institucioneve vendore. Natyrisht që këto probleme nuk mund të zgjidhen brenda një viti fiskal, por këto ndryshime patjetër duhet të bëhen. Për t'u realizuar këto zgjidhje duhet të fillohet pa u vonuar. Procesi i nxjerrjes së buxhetit vjetor është moment i përshtatshëm për të filluar.

Në bazë të raporteve të nëntë muajve të kaluar për të hyrat buxhetore dhe vlerësimet deri në fund të këtij viti buxhetor rezulton se edhe në këtë vit do të kemi të hyra më shumë sesa janë projektuar në buxhetin e viti 2003. Ndoshta përmbi 100 milion euro. Në qoftë se kësaj shume ia shtojmë edhe shumat e mjeteve buxhetore që nuk do të shpenzohen në vitin buxhetor 2003, rezulton se në thesarin e Buxhetit të Kosovës në vitin 2004 do të kemi diku rrëth 900 milion euro, edhe pse nuk na janë ofruar shënimë të sakta deri tash për mbetjen e mjeteve buxhetore të paspenzuara. Në Projektbuxhetin e rekomanduar këtij Kuvendi për vitin 2004 janë propozuar që të ndahen vetëm 619.3 milion euro. Pres që të dhënat e përpikta të na ofrohen nga Ministria e Ekonomisë dhe e Financave dhe mendoj se nuk ka arsyet që të mos përfshihen në ndarje buxhetore e tërë shuma e mjeteve ose një pjesë e madhe sipas qëndrimit që do të marrë ky Kuvend.

Arsyet pse kjo dukuri ka ndodhur deri në këtë vit, përafërsisht dihen. Tani kur vetë po i projektojmë parametrat buxhetore, lënia e një vëllimi mjetesh buxhetore jashtë skemës për ndarje për vitin që po vjen dhe propozimi i një procedure të veçantë për ndarjen e tyre dhe pa inkorporimin askund të Kuvendit, siç propozohet në materialin që e kemi – në nenin 6.3 dhe 6.4, mendoj se nuk është e pranueshme dhe paraqet një lloj vazhdimi të praktikës së këtij viti të rishikimit të buxhetit jashtë procedurave të parapara me ligj, pra pa kaluar nëpër Kuvend.

Një vëllim i këtillë i keshit të akumuluar, pra të suficitit i filluar para 3 vitesh ka pasoja të shumfishta negative për ekonominë e Kosovës dhe, siç po e shohim, ka filluar të shprehet në dinamikën e shtimit të produktit vendor.

Në anën tjetër, mbajtja e blokuar e vëllimit kaq të madh të masës monetare, pra e nxjerries jashtë qarkullimit – përveç dëmit që i sjell ekonomisë, është edhe e pakuptimitë në kushtet e nevojave kaq të mëdha dhe problemeve që po përcjellin jetën e përditshme në Kosovë. Në bazë të të dhënave nga Raporti i qershorit i Fondit Monetar Ndërkombëtar për vitin 2003 do të shënojmë shtim prej 5%, kurse për vitin 2004 ky shtim do të bjerë në 4%. Në anën tjetër, por tash po e korrigoj shkresën, sepse ministri në fjalën hyrëse e korrigoi – 14%-shin dhe tash nuk kam nevojë të vazhdoj me këtë ligjerim.

Të nderuar deputetë,

Me qëllim të afritit të një pasqyre të qartë të kësaj problematike, mendoj që, para se të vendosim definitivisht për parametrat buxhetore për vitin 2004 na nevojitet të kemi në shfrytëzim indikatorët makroekonomik si bazë mbi të cilët është projektuar Projektbucheti i vitit 2004. Kjo do të jetë e domosdoshme për arsy se, sipas të dhëanve nga Ministria e Ekonomisë dhe e Financave për këtë vit, brutoprodukti vendor sillet në rrëth 1 miliard e 200 milion euro, për vitin 2004 pak më i shtuar – për 1.4, që do të thotë se ngarkesa me taksa dhe tatime e brutoproduktit prej 567.3 milion euro paraqet ngarkesë të brutoproduktit për 47.2%. Kjo ngarkesë e brutoproduktit me taksa dhe tatime është e ngjashme vetëm në disa vende Skandinave.

Mendoj se pas transferimit të kompetencave në këtë sferë, të gjithë akterët e politikës buxhetore duhet të angazhohen në realizimi ne prioriteteve të përcaktuara të shoqërisë sonë e në radhë të parë në arsim, shëndetësi, infrastrukturë publike dhe në çështje sociale. Kjo realizohet përmes zbatimit të politikave adekuate buxhetore, pra përmes përcaktimit të drejtë të prioriteteve në konsumin buxhetor.

Për të bërë një punë të vyer siç ka nevojë dhe kemi për obligim, kësaj radhe kemi shumpak kohë. Shpresoj se kjo vonësë është bërë për arsy objektive e jo për ta sjellë Kuvendin para një pozite që, për shkak të afatit të kufizuar, të kemi vetëm rol formal në vendimmarrje.

Si përfundim, në emrin tim, si kryetar i Komisionit për buxhet dhe në këtë rast edhe në emër të Grupit Parlamentar të Lidhjes Demokratike, iu propozoj deputetëve që Projektligjin për buxhetin për vitin 2004 ta miratojnë në parim dhe i ftoj të gjithë deputetët, komisionet e Kuvendit dhe Ministrinë e Ekonomisë dhe të Financave që në bashkëpunim me Komisionin për buxhet dhe ekonomi e financa të angazhohëmi maksimalisht për kontributin e nevojshëm për miratimin me kohë të këtij dokumenti jashtëzakonisht të rëndësishëm.

Vërejtjet konkrete, përbajtësore dhe në lëshimet eventuale teknike do t'i paraqesim në punën e përbashkët në komisione dhe shpresoj se ato do të evitohen. Ju falemnderit për vëmendje dhe durim.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit shumë. Zoti Arsim Bajrami. Shpresoj se Bajrami do t'më falë dhe ai le të përgatitet pastaj, dhe mendoj se LDK ka qenë gjithpërfshirëse saqë deputetët tjerë më pak kohë do t'iu nevojitet në diskutim. Urdhëroni.

ARSIM BAJRAMI:

I nderuari kryetar, të nderuar ministra, të nderuar kolegë,

Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike të Kosovës përkrahë miratimin e buxhetit nga ana e Kuvendit të Kosovës. Pra jo vetëm diskutimin por edhe miratimin meqenëse, siç e dini, edhe vitin e kaluar ne kemi patur një diskutim për buxhetin e Kosovës, por ky diskutim nuk është shndërruar edhe në miratim, meqenëse miratimi final i buxhetit është bërë nga autoritetet e UNMIK-ut.

Unë mendoj se arsyaja që ky Kuvend ta miratojë buxhetin është edhe ajo që ministri, meqenëse buxheti i Kosoës në tërësi mbushet dhe plotësohet me të hyra vetanake dhe ky buxhet mbulon jo vetëm fuqitë e bartura në Kreun 5 por të gjitha fuqitë, pra edhe fuqitë e rezervuara të parapara me Kreun 8 dhe kjo është edhe një arsy që pikërisht ky Kuvend duhet të jetë faktor që do të japë dritën e gjelbërt për buxhetin e Kosovës për vitin e ardhshëm.

Me këtë rast, duke përvendetur draftin dhe propozimin si një ndërmarrje shumserioze, do të paraqes disa çështje të diskutueshme që mund të merren parasysh me rastin e finalizimit të buxhetit dhe do të jap disa proozime konkrete, në emër të Grupit Parlamentar.

Fillimisht, mendoj se pasqyra financiare që prezentohet në buxhet bazohet kryesisht në kapacitetet ekzistuese të Qeverisësë Kosovës. Do të thotë, në atë që tani është funksionale për momentin. Por, siç e dini, Qeveria e Kosovës, por edhe Kuvendi i Kosovës, ka marrë një qëndrim që të fillojë procesi i transferit të përgjegjësive dhe në një mënyrë zgjerimi i kapaciteteve qeverisëse. Qeveria e ka filluar këtë iniciativë, ndërkaq Kuvendi edhe e ka bërë një Komisioni i cili po përfundon punën rrëth transferit të përgjegjësive dhe formimit të institucioneve të reja të Kosovës në periudhën kalimtare dhe mendoj se Qeveria është dashur ta ketë parasysh edhe këtë që Kosova nuk do të jetë në 2004-tën ajo që është por do të ecë

përparrë me kapacitete të reja dhe ndoshta me institucionë të reja dhe të parashehë edhe mjete buxhetore për funksionimin e atyre institucioneve. Ndoshta kjo do të jetë e mundshme të riparohet me ndonjë proces të ribalancimit të buxhetit, apo me ndarjen e mjejeve shtesë. Natyrisht, këtu jemi të vetëdijshëm për kufizimet që i kemi edhe me UNMIK-un, por është një politikë e përgjithshme e institucioneve të Kosovës që të punohet në transferin e përgjegjësive dhe ky transfer do të kërkojë edhe institucionet e reja, kështu që duhet të kihet parasysh që ky buxhet të merrë parasysh kapacitetet e tanishme, pra ato që i ka tanë por menjëherë të dihet se vitin e ardhshëm do të ketë zgjerim të kapaciteteve dhe zgjerim të mjetave buxhetore.

Çështja e dytë e diskutueshme është çështja e përbajtjes së vetë draftit. Drafti përmbanë shumë gjëra atipike për buxhetin, nuk po flas për ligjin, dhe mendoj se arsyetimi dhe komentet janë plotësisht atipike për një buxhet për shkak se përbajnjë edhe dispozita që s'duhet t'i ketë buxheti. Për shembull – përshkruhen kompetencat e organeve. Kjo gjë bëhet me Kornizën kushtetuese, me rregulloren për ekzekutivin e Qeverisë dhe kjo është krejt e panevojshme. Ne këtu dojmë vetëm parametrat financiar, analizat financiare, nuk dëshirojmë të përsërisim çështjet që përpunohen në rregullore apo në dispozitat tjera dhe kisha latur edhe ministrin por edhe komisionet këto çështje të mënjanohen në tekstin final. Ndoshta qëllimi i saj është me dhënë sa më shumë shpjegime se cili është destinacioni i mjetave që do të shpenzohen, por mendoj se kjo është e panevojshme. Nuk ka nevojë këtu të përshkruhen kompetencat e kryetarit, të Parlamentit, të Qeverisë sepse ato dihen, ato rregullohen me akte tjera, këtu vetëm parametrat financiare.

Një problem tjetër, që është i diskutueshëm – është fjala dhe unë s'jam plotësisht i sigurt dhe nuk flas me kompetenca absolute këtu... Ne ngadalëdalë me këto ngarkesa financiare që po bëjmë në ministri, në institucionë tjera sikur po stimulojmë një byrokraci administrative. Nuk dij këto organika a janë në Rregullore, apo çka janë, por nëse e shihni me vëmendje, këtu ka ndarje të veçanta të buxhetit, për Zyrën e kryeministrat, Zyrën e ministrave, Zyrën e kryetarit të Parlamentit. Unë e dij që institucioni i prezidentit duhet të ketë të dalura për shkak se është institucion kushtetues, por nuk jam i sigurt se duhet zyret e ministrave, zyret të krijohen si institucionë të veçanta dhe për to tash të ngarkohet aq shumë buxheti kur e dijmë se sa ky buxhet është i kufizuar. Kështu që, këto çështje mendojnë e duhet të diskutohen.

Unë tani do të jap disa propozime, të cilat janë krejtësisht parimore dhe që nënkuqtojnë pikërisht diskutimin që lejohet në leximin e parë.

E para është: Ne kishim pak a shumë një paralajmërim se sa do të jetë rritja për të ardhurat personale. Mesa kuptova, edhe nga mjetet e informimit, edhe nga Ministria kjo do të përfshijë një rritje simbolike prej 5%. Ndërkëq, rritja e buxhetit do të jetë diku për 19%, në krahasim me buxhetin e vitit të kaluar. Mendoj se kjo rritje është shumë simbolike. Shumë simbolike dhe unë do të propozoj që të

shqyrtohet mundësia që kjo rritje të jetë e pajtueshme me rritjen e tërësishme të buxhetit. Pra, së paku të jetë paraparë mundësia e një rritjeje për aq sa u rritë buxheti i Kosovës. Dhe mendoj se kjo është e mundshme, që është edhe një propozim i dytë që të bëhet një ekuilibër tjetër i mjeteve të parapara përmallra dhe shërbime dhe përmëtë ardhura personale. Tani faza emergjente në institucionet e Kosovës dhe në shërbimet publike ka kaluar. Shumica e institucioneve publike janë pajisur me mjaft pajisje teknike, pajisje kompjutorike dhe mendoj se ky balanc tani do të duhej të zvogëlohet në llogari të të ardhurave personale. Nuk dij këtu a ka pengesa, por mendoj se, edhe pse ministri na tha që ka bërë një zvogëlim të shpenzimeve përmallra e shërbime në favor të të ardhurave personale, kjo është e mundshme edhe më tej, pra të zvogëlohen edhe më tej të dalurat për shërbime dhe mallra në llogari të mjeteve që parashihen përmëtë ardhura personale.

Propozimi i tretë imi është që të shqyrtohet seriozisht mundësia që të ndahen mjete shtesë, do të tha që bëhet një zgjidhje sistemore përmëtë personelin që punon në shërbime publike dhe në administratë publike, pra përmëtë shëndetësi, përmëtë administratë publike por në mënyrë të veçantë përmëtë sferën e arsimit. Përmëtë shkak se sfera e arsimit është një sferë që përfshinë një personel shumë të madh në punë dhe këtu nuk do të mendoja përmëtë gjitha nivelet e arsimit. Përmëtë shkak se, në qoftë se të gjitha nivelet e arsimit janë të përfshira me reforma, në bazë të ligjeve - dy ligjeve sistemore, atëherë kjo reformë do të ketë sukses vetëm në qoftë se ka një mbështetje materiale. Dhe unë angazhohem që të mos na përsëriten praktikat e sanitimit të gjendjes me veprime ad hoc që paraqiten edhe nën presion, por si Kuvendi të bëjmë një zgjidhje sistemore dhe mendoj se këto zgjidhje janë të mundshme që përmëtë arsimin, në të gjitha nivelet, të parashihet një buxhet më i madh e këtu të kemi një ngritje të ardhurave, përmëtë shkak se investimi në arsim është investim edhe në tërë superstrukturen shoqërore. Unë po përmendi vetëm një shembull. Shembullin e Universitetit. Shumica këtu punojnë edhe në Universitet. Rroga minimale 78 euro, rroga maksimale – rroga e rektorit 270 euro. Rroga e profesorit ordinar, këtu ka majft profesora ordinar – 240 euro. Paramendone në çfarë gjendje është arsimi dhe a është e mundshme përmëtë bëre një reformë çfarë të gjithë po kërkohmë në kohën kur profesori ynë paguhet vetëm kaq dhe në një mënyrë sfidohet vetëm me problemin e mbijetesës, si ta stimulojmë atë që vërtetë të jetë kualitativ dhe të ofrojë shërbime çfarë kërkon rinia e Kosovës.

Unë e dij që këtu mund të kemi pastaj kërkesa zinxhirore edhe përmëtë shërbime tjera, edhe përmëtë shëndetësinë, edhe përmëtë kategoritë sociale, të cilat po ashtu janë në pozitë shumë të keqe, pensionistët, invalidët e luftës dhe njerëzit me asistencë sociale, por është tani koha kur duhet të krijojmë vërtetë një mundësi që të kemi një rritje kualitative. Ju e dini, në dy vitet e fundit viti shkollor në arsim është vonuar pikërisht përmëtë shkak të pakënaqësisë. Mendoj se si shoqëri duhet të reflekojmë shumë më seriozisht dhe në mënyrë preventive të gjejmë zgjidhje të cilat në një mënyrë do t'i kthehen kësaj shoqërie shumëfish.

Dhe, një propozim tjetër. Angazhohem që mjetet për Trupat Mbrojtëse të Kosovës të dyfishohen. Unë mendoj që buxheti që parashihet, është i vogël. N evojat për zhvillimin dhe përsosjen e TMK gjithnjë po rriten dhe mendoj se si Kuvend kemi obligim që, nëse nuk kemi përgjegjësi për të udhëhequr procesin e zhvillimit të TMK, atëherë kemi mundësi të investojmë më shumë në TMK-ën dhe në këtë mënyrë i propozoj Ministrisë por edhe komisioneve që me rastin e leximit të dytë të këtij Projektligji të parashohin mundësinë që ky buxhet për Trupat Mbrojtëse të Kosovës të dyfishohet. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit. Unë do të bëj një apel ballkanik: Ju lutem - diskutoni sa më gjatë! Bajram Kosumi e ka fjalën. Sepse, tash do të kalojmë... por komisionet i kanë çështjet, i kanë materialet dhe me të vërtetë të mos e zgjasim.

BAJRAM KOSUMI:

I nderuar kryetar, i nderuar ministër, të nderuar deputetë,

Fillimisht dëshiroj të përshëndes Qeverinë e Kosovës dhe ministrin, zotin Ali Sadriu, për punën që kanë bërë. Është një lajm i mirë ky që Qeveria e Kosovës ka filluar të përgatisë, të projektojë e të përgatisë buxhetin. Kjo është herë e parë dhe në njëfarë mënyre, do të thotë, kemi hyrë në fazën ku ne do të vendosim për gjërat më thelbësore, për gjërat me të cilat lidhet krejt pushteti ynë në Kosovë.

Unë, si anëtar i Komisionit për buxhet, kam pasur rastin të bisedoj me të gjitha organizatat ose me shumicën e organizatave buxhetore dhe unë e dij sa punë e rëndë ka qenë që të projektohet një buxhet me kaq, sa ka buxheti ynë – 619 milion dhe të ballafaqohet Qeveria dhe ministri dhe Ministria me kërkesa aq të mëdha prej organizatave buxhetore dhe të ballafaqohet me projekte aq kapitale. E kur po them – të ballafaqohet, do të thotë t'u thuhet organizaatave buxhetore bjer prej 20 milionshit në 3 milion, do të thotë kjo ka qenë një punë jashtëzakonisht e vështirë dhe këtë e kuptoj, do të thotë e kam parasysh këtë vështirësi që ekziston.

Mirëpo, dëshiroj të flas më tepër për politikën buxhetore dhe politikën fiskale në përgatitjen edhe të këtij buxheti. Ne, do të thotë, po marrim një kompetencë më shumë, po marrim një angazhim më tepër si Qeveri, si Kuvend, si të gjithë por në këtë rast nuk kemi reformuar, nuk kemi bërë asgjë në reformimin e politikave buxhetore dhe fiskale edhe në përgatitjen e këtij buxheti për vitin 2004. Do të thotë kemi trashëguar politikat buxhetore dhe fiskale ashtu qysh i ka projektue Këshilli Ekonomik Fiskal vitin e kaluar – vitin 2003. Janë rritur shifrat, janë rritur numrat do të thotë në favor të buxhetit të Kosovës, por politikat operative, ato politika që e

bëjnë buxhetin kanë mbetur krejtësisht të njëjta. Dhe këto politika janë të disfavorshme për zhvillimin në Kosovë. Këto politika, jo vetëm që janë të disfavorshme, por e pengojnë zhvillimin ekonomik në Kosovë. Këto politika e ngarkojnë prodhuesin e vendit. Këto politika e pengojnë prodhuesin e vendit që të prodhojë dhe që ne si shoqëri të fitojmë dhe të angazhohemi.

Ne kemi pasur rast, do të thotë edhe kur bizneset e vendit, prodhuesit e vendit janë ankuar drejtpërdrejt. Unë para se të flas për shifrat këtu, po përmendi një rast, ta zëmë. Një biznismen që prodhon në Kosovë ankohet, thotë se diku në muajt rrëth 80 mijë euro i rrinë të blokuara për shkak të aktcizës. Ai duhet me pritë disa muaj, i ka paret e veta, i shtin në bankë – aktcizat dhe i rrinë paret e gatshme... Ai është prodhues, i ka diku rrëth 200 punëtorë, do të thotë 200 familjeve ai prodhues iu ka mundësue që të fitojnë prej prodhimit të tij, ndërsa në muajt atij duhet me iu nda prej fitimit të vet 80 mijë euro që të rrijnë si aktcizë, dhe për shkak të këtyre politikave buxhetore.

Dhe, prej buxhetit të vitit 2004 të parapara, prej 619 milionëve sa është buxheti, 431 milion ose 70% mblidhen prej TVSH në import, prej aktcizës në import dhe prej doganës. Do të thotë 70% e buxhetit në 2004-shin ne i ngarkojmë ata që nuk do të duhej me i ngarkuar. Ata që do të duhej me i ngarku ma pak, tek e fundit. Dhe, nëse e marrim këtë fotografi, këtë shifër dhe e krahasojmë me atë që tha ministri se shpenzuesi më i madh, shpenzimet më të mëdha prej këtij buxheti shkojnë te mirëqenia sociale, do të thotë te çështjet sociale, atëherë ne i ngarkojmë prodhuesit, i ngarkojmë sa të jetë e mundur më shumë dhe i japim për çështje sociale. Unë do të dëshiroj të përmend tash nacionin këtu qysh quhet kjo, por kjo është një fotografi shumë e keqe. Jo vetëm që e pengon zhvillimin e Kosovës, por ne po krijojmë një fotografi shumë të keqe për krejt sistemin në Kosovë, për politikat tona, për zhvillimin ekonomik, për sistemin politik në Kosovë. Ngarkoje prodhuesin e vendit dhe ço n'mirëqenie sociale, kjo është diçka tjetër që do të duhej me i ikë kësaj, pra.

Ne angazhohemi dhe do të kërkojmë që edhe gjatë debatit tash në komisione të mendojmë për diferencimin e këtyre politikave ose për krijimin e politikave selektive në projektimin e këtij buxheti, edhe pse nuk ka kohë. Unë mendoj se ndoshta diçka mund të bëjmë. E përmendi zoti Shatri qe, koha shumë e vogël tash, por diçka mund të bëjmë në këtë drejtim që në komisione, bashkë me ministrin ose me njerëzit e Ministrisë që vijnë në komisione dhe që e kanë këtë çështje - të mundohemi t'i ndryshojmë këto politika. Në fakt do të thotë, që barren që ne ua kemi ngarkuar prodhuesve t'ua shkarkojmë pak. Se, përndryshe, kjo është situatë e parrugëdalje. Buxheti - të mblidhet në këtë mënyrë, do të thotë është situatë jo... dhe nuk mund të qëndrohet gjatë në këtë mënyrë.

Një shembull tjetër po përmendi. Ne para dy vjetëve kemi kërkuar prej Qeverisë së Kosovës që të bëjë projektligjin për mbrojtjen sezonale të prodhimeve bujqësore.

Kurrë, një përgjegje s'e kanë kthyer Qeveria. Kjo është njëra prej atyre politikave. Prodhuersit bujqësor sot e kanë mundësinë me prodhue, por për shkak të politikave të gabueshme ekonomike ata, do të thotë, nuk prodhojnë.

Dhe, më lejoni ta përmbyll. Në emër të Grupit Parlamentar të Aleancës për Ardhmërinë e Kosovës ne do ta votojmë në parim. Unë mendoj se është bërë një punë e mirë, një punë e madhe me këtë Projektligj, por do të angazhohemi gjithashtu që në komisionet, po e theksoj edhe një herë, në bashkëpunim me Ministrinë t'i bëjmë këto përmirësimë të domosdoshme. Ju falemnderit.

KRYETARI I KUVENDIT:

Ju falemnderit Bajram. Ulu këtu afér meje, të lutem. Xhezair Murati, le të bëhet gati Mahir Jagxhillar.

(Nga ky moment – punën e seancës e kryeson Bajram Kosumi)

DŽEZAIR MURATI:

Gospodine predsedničë, gospodine ministre, kolege poslanici,

Mislim da neću ništa novo reći ako kažem da je ovaj izveštaj a i Predlog budžeta za narednu godinu uradjen vrlo studiozno, vrlo profesionalno i da bi neko izneo bilo koju primedbu treba da ima za to i vrlo utemeljene kriterijume da bi ih izneo. S toga, kao predstavnik ostalih zajednica, ali i kao član Komisije za budžet pokušavam da dam jedan realan ideo u vrlo odgovornom zadatku koji obavlja ova Komisija pa i sve ono što je vezano za odredjivanje budžeta.

Mislim da ćete se složiti samnom da će upravo blansiranje troškova sredstava u sredinama gde žive ostale zajednice i dalje će morati zbog posebne osjetljivosti da se posvećuje posebna pažnja. I do sada smo upravo u tome, mislim tome posvećivali dužnu pažnju ali nije na odmet da ovo zanemarimo upravo zbog te osjetljivosti. Naravno to se uvek posebno odnosi i reflektuje kada je novac u pitanju. S toga ističem da mi prihvatom ovaj izeštaj uz vrlo argumentovane i realne primedbe koje su iznete, kao što je gospodin Bajrami izneo primedbu u oblasti obrazovanja, koja se, kada su u pitanju ostale zajednice, dakle manjinske zajednice - mnogo više reflektuje jer kada je novac u pitanju neko upotrebljava oči, neki naočare a neko lupu, znate i pronadju se i sitnice koje ne smeju...

(Ndërprerje e shkurtër në ton)

... I u tom smislu mislim da će svaka primedba koja će doći, koja je realna, utemeljena, pozitivna i tako dalje dobrodoči i komisiji i ministarstvu, i u tom smislu mi u ime ostalih zajednica podržavamo uz sve primedbe koje će slediti, kako izveštaj tako i budžet za iduću godinu. Zahvaljujem.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Xhezair. Fjalën e ka zoti Mahir Jagxhillar. Le të përgatitet Hydajet Hyseni.

MAHIR JAĞCILAR:

Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri

2004 yılı Bütçe Tasarısını destekliyoruz.

(Vërejtje e kryesuesit: Një moment. Ju lutem, përkthimi le të bëhet si duhet. Mund tē vazhdoni Mahir.)

Sayın Bakan başta olmak üzere, Bakanlığın yaptığı işi saygıyla karşılıyoruz ve profesyonel olarak yaptıkları bu iş için onları tebrik ediyoruz. Yanlız bütçe konusunda, yeni iş yerleri için pek yer verilmemiştir, muhakka yeni iş yerleri için yatırımların yapılması gerekiyor. Aynı zamanda benim de bir sorum olacaktır. Diğer topluluklar için bazı belediyelerde bütçelerin ayrılmasıyla ilgili, yani skema 3 te konkre olarak Prizren belediyesinde 2003 yılında yüzde 23.8 bir fark vardır, 2004 yılı için ise farkın yüzde 22.8 olması öngörlüyor. Burda da bir açıklama sebepleri neden olduğunu alabilirsek çok iyi olurdu. Bütçeyi destekliyoruz ve kendi oyumuzu olumlu vereceğiz. Teşekkürler.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Mahir. Hydajet Hyseni, le të përgatitet Muhamet Kelmendi.

HYDAJET HYSENI:

Zoti kryesues, kolegë deputetë, zoti ministër,

Ne po shqyrtojmë Propozimin e buxhetit me disa hendikepe. E kemi marrë vonë, kemi pasë pak kohë për ta shqyrtuar, por ç'është e vërteta, edhe jo të gjithë, kemi pasë thjerrzë për t'i deshifruar tabelat mikroskopike.

Unë megjithatë, do të dëshiroja të shtroj disa pyetje të cilat, besoj do ta kompleteton tablon për çështjen që e kemi në diskutim.

Duke mbështetur atë që u tha më parë për politikat buxhetore, do të dëshiroja që Kuvendi dhe opiniioni i gjërë të informohet më gjerësisht për arsyet e rrithjes së ngadalshme dhe, sipas përshtypjes së përgjithshme, të paarsyeshme, do të thotë si dinamikë të buxhetit tonë për fenomenin e vazionit fiskal dhe bishtimit pothuaj në përmasa të gjera të të gjitha llojeve të tatimeve.

Dy. Do të dëshiroja pak më shumë për kriteret e ndërtimit të buxhetit. Dhe, më konkretisht të jam – do të dëshiroja që në këtë rast të shfrytëzojmë si përvojë politikën e ndërtimit të buxhetit të Kuvendit të Kosovës, të këtij institucioni. Është tërhequr edhe më parë vërejtja, edhe në forume tjera, por edhe në këtë foltore për ndryshimin e strukturës së buxhetit të Kuvendit të Kosovës. Nuk kemi marrë asnjëherë përgjegje – si është bërë, me kërkesë të kujt dhe cila është arsyja. Ju lutem, shikojeni strukturën, krahasojeni me strukturën e mëparshme dhe do të shihni se struktura e re buxhetore ka përjashtuar organe të Kuvendit, pa asnje shpjegim.

Tre. Është një fenomen që nuk shpjegohet kur është puna te alokimi i fondevë për komunat. Në disa komuna ka rëniet të fondevë edhe deri në minus 3, për shembull Gjilani, Fushë-Kosova, të tjerat 2 pikë e më tepër. Disa mungojnë fare, siç është Drenasi, Prishtina e tjera. Do të duhej të sqarohej dhe eventualisht të korrigjohej. S'paku, një shpjegim është i nevojshëm.

Unë nuk e kuptoj çka do të thotë pjesa e paragrafit që flet për "shërbimin doganor të UNMIK-ut". Shtrohet pyetja – a ka diçka tjetër, pos kësaj, të UNMIK-ut?

Dhe, e fundit. Mendoj se Kuvendi dhe opioni dojnë një sqarim më të gjërë për feomenin e këtijfarë suficit deficitar, nëse guxoj ta quaj. Është një shoqëri me aq shumë deficite, kurse ne vazhdimisht flasim për suficitin dhe asnjëherë nuk e kemi shqyrtuar mirë pse ndodhë ky fenomen. Dhe, e dyta – çka po ndodhë pastaj me suficitet? Pse a to lejohen që të shkojnë në destinacione që s'hpesh konsiderohen absurdë. Ju falemnderit zoti ministër.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Ju falemnderit Hydajet. Muhamet Kelmendi, le të përgatitet Fatmir Rexhepi.

MUHAMET KELMENDI:

I nderuari zoti kryesues, zonja dhe zotërinj,

Është mirë që, më në fund institucionet e Kosovës...

A bën pak qetësi, se kur diskutohet duhet me dëgjue dhe jo disa të dëgjohen e disa tjerë të mos dëgjohen, sepse të gjithë kemi një numër të konsiderueshëm të qytetarëve prapa dhe besoj se për këtë arsyе është detyrë jona që të dëgjohemi të gjithë.

Është mirë që institucionet e Kosovës kanë marrë një të drejtë jashtëzakonisht të rëndësishme e që është çështja e buxhetit dhe të politikave buxhetore në drejtim të hartimit të buxhetit dhe përcaktimit të të ardhmes sa i përket fushës ekonomike në Kosovë. Kjo është e mirë dhe në këtë drejtim duhet të përshëndesim dhe unë, në emrin tim si deputet, e përshëndes Projektin e tillë, por dua në të njëjtën kohë të tërheq vërejtjen në disa çështje që mendoj se janë shumë të rëndësishme.

Hartuesi i Projektligjit të buxhetit të tillë edhe në të ardhmen, gjatë punës që duhet të bëhet, duhet të ketë përbazë edhe mënyrë që të arrihen sukseset të cilat duhet të përcaktohen. Hartimi i buxhetit ose projektligjit nuk bëhet vetëm për qëllim që të mblidhen mjetet financiare në njëren anë përmes të hyrave dhe në të njëjtën kohë të përcaktohen të dalat në anën tjeter, por e ka për qëllim çdoherë buxheti krijimin e një baze të shëndoshë financiare për zhvillimin ekonomik të një vendi të caktuar. Në qoftë se Projektligji, pra buxheti i tillë i Kosovës ka krijuar një bazament të mirë ekonomik që qytetarët e Kosovës, që shoqëria kosovare të zhvillohet ekonomikisht, përmes së cilës hapen vende të reja të punës dhe përmes së cilës krijojen të ardhura për buxhetin e Kosovës, atëherë buxheti ka korri sukses.

Unë këtu nuk e shoh këtë çështje. Sepse i kemi vetëm mbledhjet e mjeteve financiare në njëren anë, dhe shpërndarjet e mjetjeve financiare në anën tjeter, nëpër resorë të ndryshëm pa i shikuar format se si duhet të stimulohet kjo çështje. Pa e shikuar mënyrën se si duhet të shkohet kah zhvillimi ekonomik dhe nuk shiqohen mekanizmat tjerë, sikur është tatimi, taksat, doganat, aktcizat, nëpërmjet të cilave duhet që qytetarët e vendit, duhet që shoqëria kosovare të gjejë mënyrën se si të ecet përpara, se si të hapen firmat e vogla, të mesme dhe të mëdha, se si të hapen vende të punës e pastaj nëpërmes të cilave krijohet buxheti. Merren mjetet, shpërndehen mjetet në anën tjeter. Dhe këtu u fol shumë bukur për kategoritë e ndryshme shoqërore, të cilat kanë nevojë. Dhe, natyrisht se ne nuk mundemi t'i

realizojmë ato kategori për të cilat u fol jashtëzakonisht mirë, sikurse është arsimi, shëndetësia, sikur që është pastaj çështja e ndihmës sociale, pensionerët e shumë e shumë fusha të tjera të cilat sot janë buzë katastrofe të ekzistencës së tyre - në qoftë se ti nuk hapë perspektiva për zhvillimin ekonomik, për t'ua ngritë atyre të ardhurat dhe mirëqenien e tyre ekonomike dhe shoqërore.

Prandaj, mendoj se në këtë drejtim, në këto dy javët e ardhshme duhet të punohet jashtëzakonisht shumë në drejtim të ecjes përpara të krijimit të rrithanave të tillë për zhvillimin e ardhshëm shoqëror dhe për krijimin e bazamentit për zhvillimin e tillë.

Ajo që mua në të njëjtën kohë më mbetet këtu në sy dhe më ka ra të shoh, dua të shpreh dy pyetje: Unë nuk e shoh këtu pse kemi patur ne nga viti i kaluar suficit? Ku kanë mbetur ato mjete financiare? Nga politika aktuale e këtij viti ku do të kemi dhe a do të kemi suficit dhe pse do të kemi suficit? Nga ajo që e krijojmë tani, në vitin e ardhshëm a do të kemi apo s'do të kemi suficit, apo do të kemi edhe deficit dhe ku po pretendojmë ne. Të gjitha këto duhet në një projektligj të tillë të figurojnë, sepse përmes formës së tillë ecet përpara dhe krijohet bazamenti jashtëzakonisht i mirë për zhvillim.

Në anën tjetër, shumë çështje - diku rrith dy të tretat - thuhet se janë mjete të rezervuara. Nga zoti ministër e pamë dhe shumë bukur i shpjegoi se si shkohet dhe çfarë pretendohet. Mendoj se ato mjete duhet të tejkalojen në kuadër të organeve dhe institucioneve të Kosovës, sepse janë mjete e po ashtu kompetenca për ndarjen e tyre, natyrisht. Sepse janë çështje të cilat mbledhen nga ky buxhet.

Një çështje më kryesore mua më ra këtu në sy, diku rrith 15 milion euro, në qoftë se gaboj ministri është këtu dhe zoti ministër mund t'më përmirësoj. Është fjala e zyrës evropiane të UNMIK-ut për koordinim ose mbikëqyrje të TMK ku 15 milion euro diku na duhen ne. Ne nuk kemi nevojë të përcaktojmë zyre të huaja dhe t'i financojmë ato. Ato duhet ata t'i bëjnë... Po, në TMK, pikërisht! E kreva.

Prandaj, në fund, dua të them se ky Projektligj duhet të përkrahet, sepse është një bazë jashtëzakonisht e rëndësishme për të ardhmen, por mendoj dhe kërkoj nga ata të cilët do të punojnë dhe së bashku në një mbledhje të ardhshme t'i hapim perspektiva shoqërisë kosovare për vitin e ardhshëm në drejtim të zhvillimit më të shpejtuar ekonomik dhe të hapjes së vendeve të reja të punës. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Para se të dalë Fatmiri, po ju them se ka shum diskutantë, pjesa më e madhe e problemeve është thënë, por deputeti ka të drejtë të dalë dhe të kërkojë të flasë. Unë ju lutem Hasan, mos bëni zhurëm atje! Unë propozoj që ta shkurtojmë kohën

e diskutimit. Nuk mundet 10 minuta, 5 minuta të flasë një deputet për një çështje tash. Unë nuk po dëshiroj askujt t'ia marr fjalën, por 3 minuta është koha e diskutimit. Cilido deputet që kalon kohën prej 3 minutash, atëherë unë e ç'kyçi këtu. Fjalën e ka Fatmir Rexhepi, le të përgatitet Ramadan Kelmendi.

FATMIR REXHEPI:

Inderuari kryesues, të nderuar deputetë,

Projektligji i buxhetit për vitin 2004, që nga planifikimi i ndërtimit dhe menaxhimi i tij që përfshihet në kuadër të tij padyshim se është një punë shumë e rëndësishme për çdo qeveri e edhe për Qeverinë e Kosovës.

Prandaj, unë në parim kam 3-4 vërejtje të cilat do t'i them. E para ka të bëjë, se vetë Qeveria është ajo e cila përkundër punës që ka bërë, mendoj nuk iu ka përbajtur procedurës së afatit gjatë hartimit në kuadër të Ligjit mbi menaxhimin e financave publike, shqyrtimit dhe procedimit në Kuvend, sepse kjo vonesë sigurisht i ka edhe pasojat e veta, do të thotë më vonë në procesin e mëtutjeshëm, deri te shpallja e buxhetit.

Buxheti i planifikuar për vitin 2004, ajo që bie në sy, është se të hyrat të cilat janë projektuar, sidomos – edhe këtu u përmend, çështja do të thotë e burimit nga aktciza dhe detyrimet doganore të cilat bëjnë rritjen e buxhetit për këtë vit, e që është mirë të rritet buxheti por ai buxhet nuk duhet të rritet dhe të shkojë në disfavor të atij qëllimi që u tha këtu, do të thotë e që të mos jetë në mbështetje të zhvillimit ekonomik dhe të mos jetë në mbështetje të stimulimit të prodhimeve vendore, por që në kuadër të politikës fiskale, ajo që parashihet për vitin e ardhshëm të ketë aso ndryshime të cilat do ta ndërrojnë këtë sens dhe këtë kahje, do të thotë të grumbullimit të mjeteve për buxhetin – do të ishte me interes, do të thotë për vetë Kosovën dhe zhvillimin e saj. Kjo nuk shihet brenda këtij projektbuxheti.

Ndarjet buxhetore, brenda sektorëve... Unë mendoj se edhe këtu, gjatë të gjitha debateve që kemi pasë, ka vend dhe koment për të vështruar deri në leximin e dytë sepse mungon një strategji për programet dhe investimet publike, që do të ishte edhe më e mirë se ajo që është ofruar dhe një përgjegjësi më e madhe për shfrytëzimin e planifikuar dhe të mirë të mjeteve buxhetore dhe të mos na përsëritet fenomeni i suficitit sikur që e kemi pasë deri më tash. Kjo drejtpërdrejt korrespondon, do të thotë kërkosat në ndarjet buxhetore të planifikohen mir dhe u tha këtu, të kihen parasysh që sidomos sektorët e rëndësishëm sikur që u thanë, siç ishte shëndetësia dhe gjendja e saj të përmirësohet me ngritjen e koeficientit, por në mënyrë të veçantë arsimi po ashtu që u potencua e të mos mbetet me 13.2% dhe në parim të shihet se janë mundësítë e mëdha që këto dy sektore dhe në mënyrë të

veçantë arsimit t'i rritet ky koeficient dhe të krahasohermi edhe me vende tjera në strategjinë domethënë afatgjate se sa ata ndajnë mjete nga buxheti për sistemin e arsimit në mënyrë që kjo me të vërtetë të ngritet në shkallën e arsyseshme dhe tash cilido koeficient që propozohet..., por mendoj se kjo duhet të sillet me atë që e tha edhe profesor Bajrami diku në mes 15 dhe 20% për vitin e ardhshëm.

Dhe, në fund vërejtja ime parimore i adresohet po ashtu shpenzimeve buxhetore që kanë të bëjnë me administratën. Jo pse nuk duhet të ngriten të ardhurat, por është fjala te organizimi. Jemi kah shkojmë me një kahje të padëshirueshme lidhur me administratën pra enorme në nivelin qendror, në nivelet komunale, por vërejtja kryesore adresohet e imja te një administratë që e kemi çpikë kohëve të fundit – është administrata regionale. Kosova është e vogël dhe kjo administratë regionale, pra agjencionet, drejtoritë, bordet në cilindro nivel... dhe unë nuk e dij kjo a pajtohet me politikën dhe strategjinë e Qeverisë që të kemi shpenzime sa më të vogla në këto shërbime. Prandaj, mendoj që në këtë drejtim kjo duhet me u ndalue, në mënyrë që këto mjete të dedikohen për qëllime tjera.

Në fund, pra parmisht e përkrahim Projektbuxhetin dhe mendoj se në procedim e tutje ne do të kemi rast që të punojmë më shumë në këtë drejtim. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Fatmir. Fjalën e ka Ramadan Kelmendi, le të përgatitet Shefki Sejdiu. Ju falemnderit profesor. Deputeti Shefki Sejdiu tërhiqet. Ju kisha lutur pak më qetësi të mbajmë në sallë. Të dëgjohemi pak më shum, edhe pse jemi lodhur.

RAMADAN KELMENDI:

I nderuari kryesues, të nderuar të pranishëm,

Fillimisht dëshiroj të theksoj se me rrespekt më të lartë pajtohem me diskutimet e diskutuesve më parë, por vlerësoj se shumicës ne deputetëve të pjesës së dytë t'i quaj ashtu po na mohohet e drejta për t'i shprehë mendimet dhe për t'i dhënë vlerësimet tona për shumë ligje. Kjo nuk po ndodhë vetëm sot, por ka ndodhë parmisht që prej fillimit. Mendoj se në këtë nuk kanë të drejtë dhe lus Sekretarinë që ne, në përjashtim të kryetarëve të grupeve parlamentare, të tjerët të na radhisë ashtu si paraqitemi. Jo për të fituar ndonjë benificacion por për ta mbajtu rrrendin dhe punën në Kuvend.

Duke përkrahur miratimin e Projektit të buxhetit vjetor të konsoliduar të Kosovës në formën e prezantuar paraqes disa sygjerime të cilat, po të merren parasysh do të sqaronin dhe saktësonin përbajtjen më të mirë të dispozitave dhe

pozicioneve buxhetore, gjegjësish në Projektligjin e buxhetit është dashur që të bëhet specifikimi më detal lidhur me të gjitha të hyrat kryesore buxhetore nga të gjitha llojet e tatimeve dhe burimeve buxhetore dhe në këtë mënyrë do të kemi një pasqyrë më reale të krijimit të buxhetit të Kosovës.

E dyta,... si edhe komunitetet nuk mund të kenë një tretman të posaçëm me rastin e përcaktimit dhe shpërndarjes së buxhetit.

E treta. Vlerësoj se do të ishte shumë më e drejtë dhe e arsyeshme që Ministria do të duhej ta miratonte një udhëzim me të cilin do të përcaktonte mënyrat e grumbullimit të tarifave dhe ngarkesave, si dhe të përcaktonte masat e përgjegjësisë për organizatat buxhetore të cilata nuk e dorëzojnë raportin me kohë mbi të hyrat vetanake për vitin buxhetor për të cilin formohet.

Po ashtu është dashur që në Projektligj të jetë përcaktuar si obligim i organizatave buxhetore - shfrytëzuese të buxhetit, të përcaktojnë shpenzimet dhe nevojat për buxhet.

Në k uadër të mbrojtjes sociale, propozimligji mbi buxhetin e Kosovës parashev programin benificues për miantorët e Trepçës çka vlerësoj se është një hap pozitiv dhe për t'u përkrahur, por lë anash ish punëtorët shqiptar të Kombinatit Trepça, të cilët edhe në këtë rast diskriminojnë ngasë ata as nuk mund të kthehen në vendet e tyre të punës, as nuk mund të pensionohen dhe as nuk mund të realizojnë asnje të drejtë dhe në këtë mënyrë të gjithë këta të larguar me dhunë nga vendet e tyre të punës nga pushteti serb tanë janë të pambrojtur dhe skajshmërisht të pambrojtur nga ekzistanca.

Mendoj se të dhënat statistikore të paraqitura në projektligj si një dokument me rëndësi mbi popullsinë e Kosovës janë të paraqitura më të vogla sesa janë në realitet, nga se metodat demografike llogarisin se popullsia e Kosovës nuk është 1.850 milion por 2.3 milion. Po ashtu shkalla e papunësisë është më e madhe sesa që është paraqitur në këtë dokument. Në realitet shkalla e papunësisë, konkretisht në komunën e Mitrovicës është 78%. Në kuadër të mbrojtjes sociale të qytetarëve me këtë buxhet nuk është propozuar kompensimi material për punëkërkuesit që presin mbi një vit, popullatë që është më e papërmbrojtur nga të gjitha kategoritë tjera. Për vitin 2004 është paraparë buxheti prej 1.718 milion euro, për spitalin rajonal të Mitrovicës. Binduni se spital rajonal në Mitrovicë nuk ka dhe qe 13 vjet atje punëtorët shqiptar janë larguar me dhunë nga puna. Shtrohet pyetja – si, në ç'mënyrë dhe në bazë të të cilave kritere janë paraparë këto mjete. Kush i shfrytëzon dhe për çfarë qëllimesh. Atje punon një grup i vogël i punëtorve serb, të cilët kanë hjekë edhe flamurin e bashkësisë ndërkombëtare, nuk njojin as pushtetin qendror, as lokal, as UNMIK-un dhe të ndahen aq mjete është - e padrejtë. Dhe Mitrovica me 141.820 punëtorë ka mbetur pa mbrojtje shëndetësore. Për këtë do të parashtroj edhe pyetje kuvendore dhe do t'i dhë edhe argumentet.

Shpresoj se këto vërejtje do ta kenë vlerën e tyre por edhe propozoj që të miratohet ky buxhet. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Ju falemnderit Ramadan. Fjalën e ka zonja Flora Brovina, le të përgatitet Sebahate Grajçevci.

FLORA BROVINA:

Më falni, ndoshta m'u dha fjala më herët, por në orën 2 e gjysmë duhet të jam në Merdare ku duhet të priten kufomat që vijnë nga Serbia.

16.9% është buxheti për punë dhe mirëqenie sociale. Do të kisha thënë ky buxhet kryesisht është parapa për çështje sociale. Në shiqim të parë duket një rritje mjaft e mirë, mirépo për një shoqëri çfarë është e jona është normale që çështjeve sociale t'iu kushtohet një vëmendje e veçantë për arsyen se ne kemi dalë në një pozitë shumë të pakëndshme pas luftës me çështjet sociale. Problemet e luftës nuk i kemi sanuar gjatë kësaj periudhe dhe në anën tjetër jemi një shoqëri në transicion, me probleme të shumta sociale.

Përqindja nuk do të thotë kurgjë, sepse është shuma tepër e vogël e cila nuk mund të përballë problemet e mëdha sociale në Kosovë dhe problemet sociale në të vërtetë janë në rritje. Jeta e varférë është në shtim. 12% e popullatës vazhdojnë të jetojnë në varféri të thellë dhe shifra 60% të papunë edhe më tutje është prezente. Dhënia e pensioneve bazike që u aprovua gjatë kësaj periudhe nuk zgjidhi problemin social të këtyre njerëzve që marrin një shumë simbolike dhe e cila nuk mjafton as për shportën për një javë e lëre më për një muaj. Në anën tjetër, sipas këtij projekti që shihet, në këto shpenzime të buxhetit për mbrojtjen sociale parashihen a sistanca sociale dhe pensionet baziqe, shpenzimet përpensionet me paaftësi për vitin 2004, që do të fillojë domethënë në atë periudhë dhe programi i benificacioneve të minitorëve të Trepçës. Ku është ligji përfamiljet e dëshmorëve, viktimate të luftës dhe invalidëve të luftës? Ku është ligji përfamiljet e njerëzve që kanë persona të rrëmbyer dhe të pagjetur? Ky ligj as nuk është në procedurë dhe më vjen keq, domethënë nëse mandati ynë si deputetë do të kalojë pa u aprovua ky ligj, sepse edhe deri tanë në ndërgjegjen tonë ka mbetur me arsyetimin se Qeveria nuk ka patur mjaft buxhet.

Unë këtë çështje nuk mund ta aprovoj kësisoj, aq më tepër kur ligji përfamiljet e dëshmorëve, invalidët e luftës dhe viktimat e luftës është në program të aprovohet gjatë vitit të ardhshëm. Në buxhet nuk është paraparë.

Gjithashtu shtroj edhe disa çështje shkurtas. Neve si Komision për personat e zhdukur me kërkesën tonë është kërkuar që të formohet zyra për personat e zhdukur në kuadër të Qeverisë. Në program të këtij fondi, domethënë të buxhetit, nuk është e paraparë kjo zyrë, e cila është e domosdoshme, sidomos kur çështja e personave të zhdukur është një çështje prioritare edhe në bisedimet që do të fillojnë dhe nevë pa këtë zyrë nuk do të jemi të aftë të hyjmë në bisedime.

Në kuadër të çështjeve sociale, domethënë të kësaj Ministrie, janë parapa vetëm çështjet sociale që i përmenda e jo edhe vendet e punës dhe aftësimi profesional. Një numër i madh i këtyre njerëzve që janë si çështje sociale ose mbrohen me programin social kanë nevojë të aftësohen për punë dhe të mos mbisin në barrë të Ministrisë së çështjeve sociale.

Propozoj që në kuadër të buxhetit të komuanve të formohet një fond që të ndihmohen komunat e varfëra, me program të veçantë të planifikuar mirë dhe ato më tutje të mos mbisin të tilla. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit. Sebahate Grajçevci, le të përgatitet Nekibe Kelmendi.

SEBAHATE GRAJÇEVCI:

I nderuari kryesues, të nderuar deputetë, zoti ministër dhe të pranishëm,

Së pari shfrytëzoj rastin ta përgëzoj Ministrinë për Ekonomi dhe Financa për Projektligjin e afruar, ndonëse është pak me vonësë, sepse vetëm 3 ditë ka që e kemi marrë dhe është material bukur voluminoz, me shumë shifra dhe don kohë për t'u analizuar dhe kështu ka ndodhur, fatkeqësisht edhe në vitin e kaluar.

Megjithatë, unë jam përpjekur që ta analizoj këtë material dhe më vjen mirë që janë dhënë sqarime të rëndësishme për shumë çështje që trajtohen në këtë Projektbuxhet. Ajo që vërehet në përshkrimin e pozicioneve, por edhe në takimet e komisioneve që kemi bërë me organizatat buxhetore është se kemi vazhdimin e një politike fiskale buxhetore. Këtë e përmendën edhe shumë kolegë të tjera dhe kjo vazhdon edhe më tutje, do të thotë edhe në vitin e ardhshëm dhe kjo politikë prap nuk do të jetë në favor të zhvillimit ekonomik.

Përmendet rritja e brutoproduktit vendor për 9%, apo ministri e përmendi se nuk është 9% por 0,9% për vitin që po e lëmë dhe 1.4% për vitin e ardhshëm. A ty shkruan 14%, do të thotë është një gabim, si duket teknik, por nuk shkruan askund

se sa është shuma e brutoprodhimit vendor, cilët janë sektorët e ekonomisë që kanë ndikuar në të dhe nga cilët sektorë të ekonomisë pritet rritja e këtij brutoprodhimi.

Po ashtu, të nderuar deputetë, ministra dhe ju ndërkombëtarë nëse ka këtu, dua të them sinqerisht dhe haptaz atë që mendoj dhe ndiej s a i përket s humës prej 10 milion e gjysmë euro që do të jenë të ndara për kthimin e minoriteteve përkatësisht minoritetit serb dhe paraprakisht ju bëj me dije se nuk jam kundër kthimit të tyre. Por kjo si po veprohet tani, është e padrejtë.

Të nderuar deputetë, për kthimin e tyre duhet të paguajnë ata që e kanë shkaktuar ikjen e tyre. Thënë shkurt – Qeveria e Beogradit duhet t'i paguajë Qeverisë së Kosovës për dëmet që i ka shkaktuar ajo qeveri dhe ai regjim Kosovës.

Dhe, si pasojë e atij regjimi dhe politikës së udhëhequr nga ai regjim sot Kosova jeton në një varfëri. 50% të popullatës jetojnë në varfëri dhe varfëria e skajshme ditëmëditë vjen duke u irritur. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Ju falemnderit Sebahate. Zonja Nekibe Kelmendi, le të përgatitet Smajl Latifi.

NEKIBE KELMENDI:

I nderuari kryesues,

Unë do të trajtoj çështjen e financimit të sistemit gjyqësor të Kosovës. Ju e dini se ministri të drejtësisë në Kosovë nuk ka. Emërimin e gjyqtarëve e bën Përfaqësuesi Special i Sekretarit të Përgjithshëm. Menaxhimin e burgjeve e bëjnë ndërkombëtarët, si edhe gjykatat. Ndërkaoq, financimi i tërë sistemit gjyqësor - i burgjeve dhe i Shërbimit korrektaus të Kosovës bëhet nga Buxheti i Kosovës.

Në një raport është pranuar një rekomandim i Komisionit për çështje kushtetuese e legjislacion që në të ardhmen të rritet numri i gjykatësve dhe i prokurorëve si dhe – po e nënvizoj – të rriten pagat e tyre. Ky raport dhe këto rekomandime janë pranuar në prill apo maj të këtij viti. Prej atëherë nuk është vepruar asgjë. Edhe me pajisje, gjykatat janë pajisë me mjetet e punës prej donacioneve, fare pak janë harxhuar të Buxhetit të Kosovës.

Mendoj se gjatë procesit të propozimit të amendamenteve – ndarja e buxhetit të konsoliduar të Kosovës të reflektohet edhe në sistemin gjyqësor të Kosovës, asisoj që të gjenden mjete për rritjen e pagave të gjykatësve, prokurorëve e bashkëpunëtorëve profesional, të stafit administrativ, të stafit të shërbimit

korrektues, të bëhet përmirësimi i kushteve në Shtëpinë Korrektuese në Dubravë, sepse – e dini për shkak të kushteve të këqia ndodhën edhe trazirat me pasoja humbje jetë njerëzish. Të ngritet Ambulanca e Burgut të Dubravës në nivel të spitalit, ku do të punojnë specialistët e fushave të ndryshme të mjekësisë, në mënyrë që të burgosurit të kenë të drejtë në mjekim adekua, i cili mjekim iu është garantuar edhe me konventat ndërkombëtare dhe të gjithë këtë e them përfaktin se në një material shtesë të Projektligjit përbuxhetin thuhet se “sistemi gjyqësor duhet të jetë një sistem gjyqësor në të cilin do të sundojë ligji”, kurse si mund të sundojë ligji nëse gjykatat nuk i kemi të menaxhuara mirë, nëse këtë sistem gjyqësor nuk e kemi të financuar mirë dhe nëse gjykatat nuk kanë buxhet të veçantë. Por, meqë këtu nuk ka buxhet të veçantë përgjegjësia e tyre është e vende tjera e i cili do ta siguronte pavarësinë dhe do ta garantonte pavarësinë e sistemit gjyqësor, atëherë së paku, në procesin e ndarjes së buxhetit, të kihet parasysh dhe të rriten pagat e këtyre organeve gjyqësore përfaktin se jemi dëshmitarë të shpërndarjes së shumë gjykatësve dhe prokurorëve dhe gjykatat një ditë do të mbisin në një numër fare të vogël, sepse përgjegjësia e tyre është e madhe, rreziku i tyre është i madh, ndërsa pagesa - mund të them është e mirë në krahasim me arsimin, shëndetësinë e këto tjerat, mirëpo në secilin vend gjykatat e kanë buxhetin e ndarë, prandaj meqë nuk mund të kemi buxhet të ndarë atëherë duhet të bëjmë çmos që së paku atë rekomandim që e ka miratuar ky Kuvend në maj të këtij viti të gjejë mbështetje edhe në ndarjen e këtij buxheti. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit zonja deputete, Smajl Latifi, le të përgatitet Melihate Tërmkolli.

SMAJL LATIFI:

I nderuari kryesues, të nderuar deputetë,

Në këtë Propozimligj ne hasim disa subjekte buxhetore përvitin 2004, ishin edhe në vitin 2003 të cilat edhe mund të janë diskutabile se a duhet vërtetë të financohen në këtë masë ose disa edhe fare të mos financohen nga Buxheti i Kosovës, pra nga kafshata e qytetarëve të lodhur, uritur dhe të krrusur deri në përkulje nga varfëria ekstreme që po mbretëron në Kosovë.

Cilat janë ato? Fjala vjen, sekretariati i Këshillit Ekonomik Fiskal. Ministri i financave dhe kryeministri kanë thënë në publik se është shuar definitivisht AQF e famshme, ndërsa ne e dijmë edhe sot të vërtetën se vetëm e ka ndërrue emrin. Dhe, sipas informacioneve tona burimore, edhe nga Ministria e Financave dhe nga vetë ky sekretariat – emrë me konotacion negativ përshtypuar – parametrat financiare

të këtij buxheti i ka përgatitur ky sekretariat, ndërsa ministri i financave dhe vetë kryeministri më tepër kanë qenë objekt në mbledhjet e Këshillit Ekonomik Fiskal.

Pastaj kemi agjencionin superfamoz dhe me superpushtet në Kosovë – superqeverinë e Kosovës e ky është Agjencioni Kosovar i Mirëbesimit. Për të thuhet, pos tjerash, faqe 38, paragrafi i fundit se “AKM ka përgjegjësinë e ndreqjes së gabimeve për të gjitha ndërmarrjet me pronësi shoqërore në Kosovë”.

Pra një herë AKM-ja të lë të gabosh, domethënë të vjedhësh sa të duash pa i dhënë llogari gjyqësisë, kuptohet në bashkëpunim të plotë midis veti dhe me AKM dhe pastaj, pa frikë - hajnave AKM-ja ua ndreqë gabimin. A nuk po ndodhë kështu në KEK, në Postë dhe në Telekom të Kosovës dhe gati në të gjitha ndërmarrjet shoqërore që kanë mbetur jpa zotshëpie dhe në mëshirë të AKM? Mjerë ato ndërmarrje në çfarë besimi dhe duar kanë mbetur!

Në material figuron gjithashtu edhe Drejtori i Minierave dhe Mineraleve. Kush është ky harxhues buxhetor? Pse ka mbetur jashtë strukturave të Qeverisë vendore? Çka po i vyen UNMIK-ut kjo Drejtori? Kush ka interesa këtu? Ne kemi informacion të saktë se mbi dy vite këtë Drejtori e ka udhëhequr zoti Carlß Braun, i cili një herë ka qenë drejtor gjeneral në Trepçën e pasluftës, kur kishte donacione të majme, pastaj ishte në këtë Drejtori për Miniera dhe Gurëthyese e Tregti Eksplozivi dhe tash, së fundi, qenka menaxher në KEK dhe kryetar i Bordit Mbikëqyrës të KEK-ut, ndërsa me profesion ka gjasa të na dalë inxhinier i xehetarisë, pra gjeolog. Bashkëpatriotët e tij nga Anglia thonë se për tri vite e gjysmë të punës në Kosovë ky njeri është bërë pasanik i madh në vendin e tij. Bile thonë se ka ble edhe kuaj për rançin e tij atje, të cilin e ka blerë tash gjatë parajsës së tij në Kosovë. Vajëhalli për KEK-un dhe qytetarët e Kosovës në këtë dimër në duart e kujt janë! Por thonë se nuk ka punuar kurrë vetëm. Thonë se ka bashkëpunëtorë të mirë vendor. Zoti na ndihmoftë në këtë dimër. Ai po sheh edhe sivjet, ja sikur po shohim edhe ne – dimri po merr but.

Informacioni tjeter është se AKM-ja dhe kjo Drejtori i kanë dhënë leje për eksplotatim Trepçës të ashtuquajtur “serbe në veri të Kosovës” ndërsa në Trepçën e ashtuquajtur “shqiptare” të gjorët tanë minatorë ekspertë kënaqen me shtrimin e rrugëve përfshatarë, siç ndodhi me rrugen Artanë-Marec me para të minatorëve të Trepçës. Ndërsa, drejtorët ndërtojnë shtëpi të reja në emër të minatorëve dhe patriotizmit legjendar të tyre. Po kjo drejtori për miniera dhe minerale, së bashku me përgjegjësin e Trepçës – nga AKM kanë shpallur tender për eksploziv me parametra dhe referenca tjera që ky eksploziv të jetë patjetër nga Serbia.

Shtroj pyetjen - si pagues i tatimit dhe taksave në Kosovë, por edhe si deputet: Pse minierat e Kosovës janë mbetë nën mëshirën e UNMIK-ut dhe të kapove të AKM? Kurse, Qeveria e Kosovës ndanë para nga buxheti për to pa kanar dhe pa kërkuar kurrë llogari nga këto subjekte buxhetore se si i harxhojnë ata këto para. Ose, fjalë

vjen, sa i kanë rrugat punëtorët, në thojza “kokat e AKM” dhe të kësaj drejtorie famoze. Ose, Radiotelevizioni i Kosovës merr donacione, vepron në kushte të konkurrencës, pra jeton në lojë biznesi komercial dhe merr ende para nga buxheti. Pse kjo lojë? Nëse ka shkuar nga Kosova dhëndrri i RTK-ës Shtajner, atëherë pse të mos korrigohet ky luks i dhëndërrit tonë. Atëherë ai kishte arsyen, por tash kush ka interes që RTK të financohet shtesë nga buxheti e të mos japë kurrë llogari për punën e vet.

Unë si deputet i LKÇK dhe si deputetë dijmë të lavdërojmë kur është diçka e mirë dhe në interes të qytetarëve e në interes kombëtar. Është shumëpozitive nëse Qeveria arrinë që tërë suficitin buxhetor, e që është një anomali dhe dobësi e Qeverisë së tanishme në menaxhimin e procesit buxhetor, pra projektimin e të hyrave dhe të shpenzimeve ta ndajë në një fond të veçantë për investime kapitale. Kjo na bënë të shpresojmë se s’do të ketë më harxhim të milionave sipas tekeve të kujtdoqoftë pa lejen e atyre që u janë marrë paratë, e ata janë qytetarët e Kosovës.

E rrumbullaksova. Shpresojmë se kjo Qeveri më në fund do t’i bashkëngjitet projektit mbarkombëtar për rrugën Durrës – Prishtinë me suficitin e 2003-shit – me miliona të mbetur nga qytetarët tanë. Por, aman – mos i harxhon i sikur propozoi pardje në shouparaqitjen e tij të “rezultateve” në thojza të paktit të stabilitetit udhëheqësi i zyrës për Pakti ne Stabilitetit pranë zyrës së kryeministrit se vetëm për studimin e fizibilitetit, arsyeshmërisë financiare të rrugës Vërmicë – Mërdar – vija Serbia do t’i harxhojnë hiq më pak se 50 milion euro. Këto para janë 50 kilometra rrugë e asfaltuar e klasit të parë. Na mbytën fizibilitetet, por dikush rrонë vetëm nga fizibilitetet. Këtë e dijnë mirë ata të Paktit të Stabilitetit dhe ministri i tregtisë dhe industrisë i cili paktin e shpalli si të vdekur për Kosovë ditë më parë.

Pozitive është edhe fakti se buxheti do të financohet plotësisht nga burimet vetanake dhe sigurisht UNMIK-u do ta shkurtojë misionin e vet sepse edhe vetë OKB do ta shehë dhe bindet se ky popull di të qeverisë vetëveten dhe di të harxhojë paratë e veta. S’ka më keq kur dikush e harxhon djersën e huaj. Pesë vite të pasluftës s’janë pak që të mësohen shumë leksione jetësore.

Këto ishin vërejtjet dhe shqetësimet tona si subjekt politik, subjekt që gjithmonë kujdeset për qytetarin, interesat e përgjithshme kombëtare dhe integrimin gjithëkombëtar, pse jo në një kohë të përshtatshme edhe për një buxhet të përbashkët kombëtar. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Smajl, gjatë e ke pasë, a me vend a jo – s’po them kurgjë, por gjatë po. Unë ndoshta e tolerova deputetin më gjatë se që thash... Tash Melihate Tërmkollit e ka fjalën. Le të përgatitet Berat Luzha. Ju lus që tjerët mos ta zgjasin ashtu. Do të

thotë Berat Luzha tërhiqet. Të falemnderit Berat dhe le të përgatitet Lirak Çelaj. Urdhëroni Melihate.

MELIHATE TËRMKOLLI:

Të nderuar deputetë, unë do të përpinqem shumë shkurtimisht dhe shumë shpejt t'i them dy-tri fjalë rreth Projektligjit për buxhetin e Kosovës.

Së pari, natyrisht një përgëzim të veçantë për Ministrinë dhe për gjithë Qeverinë për këtë ndërmarrje aq kapitale për Kosovën, natyrisht me të gjitha efektet pozitive që do të sjellë rritja e këtij buxhetin në vitin e ardhshëm.

Janë dy-tre çështje që kujtoj është dashur t'i ketë Ministria parasysh. Një çështje që është paraparë se komunat duhet t'i paraqesin një raport Zyrës së komuniteteve – s'e shoh të arsyeshme se duhet të ekzistojë. Sepse, sikur po asocon me krijimin e dy buxheteve – një për popullatën shumicë dhe një tjetër po del sikur që është një buxhet për pakicat dhe kjo t'i obligojë komunat që t'i dërgojnë apo jasin raport zyrës së komuniteteve. Ne kuptojmë edhe përkushtimin e Qeverisë por edhe të institucioneve të tjera për kthimin e atyre që janë larguar vetë, anipse ne deri më sot nuk kemi ndërmarrë asgjë për kthimin e atyre që për dhjetë vite janë dëbuar dhunshëm nga pushteti i Serbisë. Kjo, unë kujtoj në këtë Projektligj, nuk është mirë që të jetë.

Jam shumë dakord me ato që u thanë se fjala hyrëse dhe disa të tjera nuk mund të janë pjesë e këtij Projektligji, janë krejt të panevojshme, madje disa prej tyre janë edhe të diskutueshme dhe janë të pasakta. Çështja e statistikave, unë kujtoj që janë çështje shumë – shumë të diskutueshme këtu, jo vetëm për banorët që janë në Kosovë por në veçanti për ata që janë jashtë dhe një shifër prej 130.000 kujtoj se është shumë e pasaktë, në këtë drejtim. Dhe, po ashtu kompetencat e institucioneve – është shumë – shumë e panevojshme të përshkruhen në Projektligjin për buxhetin e Kosovës, që unë kujtoj se ka vend për këto kompetenca, por për t'i arsyetuar se janë kompetenca atëherë duhet dhënë para këtyre institucioneve. Janë institucione të parapara me Kornizën kushtetuese e tjera dhe që obligojnë institucionet përkatëse me buxhetin e Kosovës që të paguajnë, domethënë të bëjnë pagesa të nevojshme për to. Madje, edhe te këto institucione nuk ndiqet një linjë e drejtë te të gjithave. Është një tjetër linjë për presidentin dhe për Kuvendin e Kosovës, dhe tjetër linjë është për kryeministrin dhe për Qeverinë. Prandaj unë kujtoj që komisionet duhet të punojnë në këtë drejtim dhe të shohin këtë.

Një çështje tjetër te emërtimi. Unë ju lutem shumë. Janë disa gjëra shumë elementare që duhet t'i kemi parasysh në çdo rast. Është fjala për një ligj shumserioz, për një çështje shumserioze. Emërtimi – “qeveria e përgjithshme e

"Kosovës" nuk guxon të jetë në këtë Projektligj. Nuk ka qeveri të përgjithshme edhe të veçantë. Ka një Qeveri të Kosovës dhe emërtimi është - Qeveria e Kosovës.

Dhe, një çështje krejt në fund që dua ta cek – është zyra, një zyrë për çështje gjinore e UNMIK-ut... Është një zyrë që qe katër vite nuk ka bërë asgjë. Asgjë s'ka bërë dhe që financohet viti pas viti edhe nga buxheti i Kosovës edhe atëherë kur nuk ka qasje nga përfaqësuesit e Kosovës me asnjë person në këtë zyrë. Unë nuk dij pse kjo ndodhë, por kujtoj që nuk duhet të ndodhë. Dhe, në vitin e ardhshëm buxhetor këto mjete duhet të dedikohen për institucionet që do të formohen mbi bazë të ligjeve të Kosovës që do t'i nxjerrë Parlamenti i Kosovës.

Unë kam shtruar në emër të Komisionit, kam bërë një shkresë për ministrin dhe Ministrinë rreth kësaj zyre por edhe disa çështje tjera, dhe me gjasë - për të marrë përgjigje duhet me pasë emrin ose Ismajl Kurteshi ose Sabit Rrustemi. Kaq, ju falemnderit shumë.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Mos përdor emra se kanë me replikue tash, Melihate. Në mundshim me folë pa emra hiq. Lirak Çelaj, le të përgatitet Gani Prekopuca. Gani, mos po don me heqë dorë, ndoshta?

LIRAK ÇELAJ:

I nderuar kryesues, të nderuar kolegë,

Unë do të ndalem vetëm në një lëmi, do të thotë në një pozicion të këtij rapporti për Ministrinë e Kulturës, të Rinisë dhe të Sportit.

Jam shumë i pakënaqur me buxhetin që figuron këtu, po jo vetëm sivjet por edhe viteve tjera dhe kjo po përsëritet, bjen diku 9 milion euro dhe përafërsisht 1.5% e buxhetit të përgjithshëm që mendoj se është shumë pak për gjendjen siç është në kulturë në Kosovë. E dij se shumë vende në rajon e kanë këtë përqindje nga buxheti i tyre, por ata kanë një bazë në kontinuitet dhe nuk kanë qenë të dëmtuara ashtu siç kemi qenë ne të dëmtuar prej para luftës dhe gjatë luftës. Kultura nuk ka patur emergjencë asnijëherë, fazë të emergjencës që ndodhi pas luftës – që kishte donacione nga shumë vende tjera. Kultura kishte shumë pak ose hiq dhe sferat tjera kanë patur disa ndihma, disa subuencione, kurse ne aspak. Mendoj që kjo do të duhej të korrigjohej dhe të rritet, të fillojë prej këtij viti subuencionimi për kulturën, sepse kultura kështu ka nevoja të ngutshme për infrastrukturë, për objekte të reja të cilat na mungojnë fare. Do të thotë, s'po flas për ato të amortizuarat. S'do të kisha dashur t'ju flas për rëndësinë e kulturës se e dijë që e dini. Por, vetëm t'ju

përmendi se një film i mirë çfarë mesazhi do të kishte për opinionin për atë se çka ndodhë në Kosovë, për shembull do të ishte shumë më i fortë se njëqind rezoluta të këtij Parlamenti. E për ta bërë një film të tillë me standardet e vendeve në rajon duhet së paku një milion euro, kurse këtu një milion euro gati që nuk janë për operacionalizim, do të thotë për program dhe aspak s'ka hapësirë.

Në anën tjetër, më brengosë se janë ndarë për trashigimin e kulturës. Janë vetëm 500 mijë euro për trashigiminë e kulturës, kurse trashigimia jonë është shkatërruar sistematikisht qysh prej para Luftës së dytë botërore e ndoshta edhe pas Luftës së dytë botërore, pastaj gjatë luftës është dëmtuar shumë, por fatkeqësisht po vazhdon të dëmtohet edhe tash nga qytetarët e pandërgjegjshëm me ndërtime pa leje dhe nuk kemi ndonjë kujdes të veçantë për trashigiminë e kulturës. Mendoj pra se këtu do të duhej të kishte mjete më shumë dhe të kemi kujdes shumë më të madh sepse kjo është një gjë shumë e shtrenjt, të them trashigimia.

Pra kam vërejtje edhe në administratën qendrore. Mendoj se ka një buxhet shumë të madh për mallrat dhe shërbimet. Është 1 milion e 296 mijë, domethënë rrëth 1 milion e 300 mijë, që mendoj se është shumë e madhe për administratën qendrore dhe mendoj se një pjesë e këtij fondi do të duhej të pozicionohet ndoshta pikërisht në trashigimi apo ndonjë aktivitet tjetër.

Pastaj nuk e kam të qartë, këtu shkruan – te kultura është: përkrahja institucionale për kulturën, vjen nën 2 Trashigimia kulturore dhe nën 3 Përkrahja e kulturës. S'po e kuptoj dallimin në mes përkrahjes së kulturës dhe përkrahjes institucionale për kulturën.

Pastaj këtu janë 417 punëtorë. Unë e dij për çka është fjala, rastësisht meqë kam qenë në këto institucione por këtu është shumë e paqartë. Nuk janë vetëm 417 punëtorë në kulturë. Këta janë vetëm 417 që financohen drejtpërdrejt nga Ministria e Kulturës kurse ata tjerët që janë ndoshta edhe më shumë se kaq, dyfishë më shumë se kaq, përsëri do ta shpenzojnë këtë buxhetin tjetër që është lënë nga subencionet, nga shpenzimet kapitale, sepse ndryshe s'kanë se si të paguhen.

Kjo do të thotë është një kërkesë e imja e përgjithshme që të kihet kujdes dhe nëse ka mundësi të korrigjohet për vitin 2004, të rritet ky buxhet më shumë dhe të ndahen mjete për shembull s'iç kemi nevojë shumë për një sallë koncertale, për sallë të operës, të baletit, për një teatër kombëtar, për renovime dhe se këto janë koste shumë të mëdha prandaj të mendohet në këtë aspekt më shumë. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Lirak. Gani Prekopuca, le të përgatitet Hasan Meta. Të falemnderit Gani që heqë dorë. Le të përgatitet Mehdi Bardhi.

HASAN META:

I nderuar kryesues, të nderuar deputetë, zoti ministër,

Mendoj se shumë gjëra u thanë këtu, por është me rëndësi për mua dhe qytetarët e Kosovës që nga kjo të nxirret thelbi i asaj për çka flasim dhe për buxhetin këtu sot. Janë dy gjëra - Buxheti, shifrat që i pamë, por cilat janë efektet e këtij buxheti apo rritjes së buxhetit nga viti i kaluar në zhvillimin ekonomik të Kosovës dhe në standardin e jetës së qytetarëve të Kosovës. Dhe një fenomen që është negativ te ne nganjëherë – cilat do të janë efektet ndoshta në zhdukjen e një korrupcioni mjaft primitiv këtu te ne që ekziston prej kohësh.

Dhe, këto rritje të buxhetit për sfera të ndryshme, për ministritë e ndryshme, veprimtaritë e ndryshme, për shembull për Ministrinë e Mirëqenies Sociale, e tjera, e tjera. Kjo rritje e buxhetit a do të përmirësojë jetën e nevojtarëve apo do të jetë rritje teknike në, po e zëmë, sepse vitin tjetër me siguri ka me pastur pensionerë më shumë, ka me patur nevojtarë më shumë ose ka me patur administratë më të tepërt. Për shembull, në aspektin e arsimit, është shumë me rëndësi sa do të ndikojë ky buxhet në kualitetin e arsimimit dhe sa do të ndikojë ky buxhet në jetën e njerëzve që p unojnë në arsim dhe sa do të ndikojë në zhdukjen e disa dukurive që flitet nëpër millet të korruptionit në disa pjesë të arsimit në Kosovë. Dhe kështu me radhë...

Mendoj se është me rëndësi nga e gjithë kjo të nxjerrim një konkluzë, kryesisht: – sa do të rritet standardi i qytetarëve të Kosovës me këtë buxhet duke i patur parasysh të gjithë parametrat e vlerësimit të standardit që janë. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Ju falemnderit. Fjalën e ka Mehdi Bardhi. Urdhëroni Mehdi.

MEHDI BARDHI:

I nderuari kryesues, të nderuar kuvendarë dhe zotri ministër,

Diskutimet e deritanishme ishin shumë të dobishme. Unë po them se gëzohem që kësaj radhe vetë Ministria jonë dhe Qeveria përgatitë Projektligjin për buxhetin e Kosovës. Sa e kam pa unë sot këtu, ne sot po bisedojmë vetëm për shpenzuesit e buxhetit, do të thotë fare nuk kemi asgjë se si krijohet ai buxhet, me çka, në çfarë forme dhe në çarë mënyre. Do të thotë, vetëm shpenzime prej doganës dhe taksave e të tatimeve do të qëndrojmë e do ta çojmë përpara, për shembull Kosovën.

Unë desha të them diçka lidhur me Drenicën time dhe tuajën dhe komunën tonë, e cila është një prej komunave më të varfëra në Kosovëm e po ashtu edhe Skenderaj, janë prej komunave që janë të dëmtuara materialisht më së shumti në Kosovë, janë prej komunave të cilat kanë humbur njerëz më së shumti në Kosovë, janë prej komuanve që ka të zhdukur më së shumti dhe ka jetimë më së shumti në Kosovë. Unë e pash këtu se Ministria për Çështje Sociale ka bërë diçka, por kisha kërkuar që të shtohet pak më shumë apo në një mënyrë diferencuese të mendohet për komunat e Drenasit dhe Skenderajt.

Këtu është fjala se ky buxhet për komunat, si buxhetet lokale që bëhet prej taksave e këtyre... Unë do t'ju them se në komunën e Drenasit, e vetmja rrugë që shkonë Prishtinë – Pejë është e asfaltuar dhe një pjesë prej Drenasit deri në Skenderaj. Asnjë meterr rrugë e asfaltuar tjetër nuk ka. Pse nuk ka? Për arsy se nuk mund të participojnë për shembull qytetarët tanë për ndërtimin e këtyre rrugëve. Ne e falënderojmë për shembull ministrin për transport i cili ka një rëndësi për rrugën te Jasharët, e cila pas pesë vjete, asnjë kilometër nuk është, tash mund të kalohet, tash ka fillue dhe do të fillojë edhe për Carralevë, jemi shumë mirnjohës dhe mirnjohës edhe drenicasit.

Desha të them se edhe nga ky suficit do të thosha që diçka të bëhet për familjet e të zhdukurve apo në aspektin social të Drenicës dhe njëherit të stimulohet diçka ekonomia e Kosovës, në realitet në Drenas e në Skenderaj vetëm ajo bujqësi për arsy se ne nuk kemi as Feronikeli e as kurgjë s'punohet, por të bëhet një stimulim aty, te ekonomia ku është edhe papunësia më e madhe, kështu që atëherë të vjen deri te një shtim apo te një standard më i mirë i qytetarëve të Drenasit. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Mehdi. Mendoj se e kryem shpejt dhe me sukses, edhe pse pati shumë deputetë që dëshiruan të flasin dhe nuk ka më debat rrith Projektligjit, u krye. A doni me thënë diçka a? U bë. Sabri Hamiti.

SABRI HAMITI:

Zotni kryesues, unë i kisha dy-tri çështje, njëra u prek nga zonja Melihatë Tërmkollı, por unë këtu e shoh të domosdoshme t'i theksoj.

Në ligjin që kemi përpara, që e përcjell buxhetin e propozuar për vitin 2004 ekzistojnë probleme me terma. Në kësot situatash unë mendoj që termat janë esenca dhe duhet të kihet kujdes të jashtëzakonshëm kur shkruhet.

Neni 1, thuhet “për qëllimin e kësaj rregulloreje” – neni 1. Neni 11 thotë “ky ligj hyn në fuqi”. Ky ose është rregullore ose është ligj!?

Termat rrëth Qeverisë. Një herë e kemi “Qeveri e përkohshme”, herën e dytë “Qeveri e përgjithshme”. Asnjëra nuk ka kuptim në Kosovë, por është Qeveri e Kosovës herën e parë, Qeveri e Kosovës herën e dytë. Kemi të bëjmë me ligj, me norma.

Po them, janë shumë esenciale dhe nuk duhet të kalojmë mbi probleme të tilla sikur është gabim shtypi.

Meqë dola këtu, edhe po përsëris dhe po përkrah plotësisht kolegut Bajrami që ajo që lypet në arsim, ajo që pretendojmë ta bëjmë në arsim – që po e quajmë reformë dhe ajo çfarë jep buxheti për arsim, nuk kanë lidhje mesveti. Dhe nëse na duhet dija – e na duhet, ky vend duhet ta paguajë dijen. Tash qysh sillet me dijen kulminante, është e papranueshme. Duhet të gjenden metoda që ajo që duhet të quhet dije domosdo për Kosovën të financohet. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Ju falemnderit Sabri Hamiti. Të nderuar deputetë, tani e vëjmë në votim në parim Projektligjin që e debatuam.

Prezent janë 84 deputetë, do të thotë kemi kuorum.

Kush është për votimin në parim të këtij Projektligji?

Ju falemnderit. Është shumica dërrmuese.

A ka kundër? Nuk ka asnje kundër.

A ka abstenime? Le të numërohen abstenimet. 13 abstenime.

Do të thotë 84 deputetë prezantë, shumica dërrmuese është për, kundër asnjë, 13 abstenime - miratohet në parim Projektligji për buxhetin 2004.

Mos rrehni shuplakë tash se është në parim. Herën e dytë rrehni shuplakë.

Votimi – Glasanje – Voted:

- Për – Za – For Shumica – Vecina – Majority.....
- Kundër – Protiv – Against 00
- Abstenime – Uzdrzani – Abstained..... 13

Ju informoj se Komisioni për buxhet, Komisioni për gjyqësi, legjislacion dhe kornizë kushtetuese, Komisioni për ekonomi dhe financa dhe Komisioni për komunitete e kanë obligim parësor shqyrtimin e Projektligjit në afatin e caktuar. Por, afati i caktuar prej 3 javësh, kësaj radhe ngushtohet. Nuk është tri javë. S'e di saktësish, më duket është 15 a 20 ditë, por komisionet e dijnë dhe i lus deputetët që janë në këto komisione, por edhe deputetët tjerë që të janë aktivë menjëherë pas seancës që të mund t'i kryejnë të gjitha punët menjëherë.

Po ashtu ftoj Ministrinë për Financa dhe Ekonomi dhe ministrin që të bashkëpunojnë me komisionet në mënyrë që në këtë fazë të përgatitet për shqyrtim të dytë Projektligji në fjalë. Ju falemnderit.

Kalojmë në pikën vijuese të rendit të ditës:

- Njoftim me mendimin e Komisionit për gjyqësi, legjislacion dhe kornizë kushtetuese lidhur me mocionin e deputetit Ismajl Kurteshi.

Juve ju është shpërndarë dhe e keni marrë njoftimin e Komisionit. Deputeti Ismajl Kurteshi ka kërkuar fjalë. Sipas Rregullores nuk ka të drejtë ose nuk është paraparë, por unë vendosa t'ia jap fjalën. Urdhëroni deputet.

ISMAJL KURTESHI:

Zoti kryesues, deputetë të nderuar,

Ky është mocioni i tretë që ia kam drejtuar Komisionit për legjislacion dhe çështje juridike – me rastin k ur, s ipas mendimit tim, nuk janë rrespektuar procedurat e parapara të Rregullores së punës të Kuvendit të Kosovës nga kryetari ose kryesuesi i seancave parlamentare.

Për dy mocionet e para përgjigjen me shkrim e kam marrë me 5 muaj vonesë, kurse për micionin tim të tretë jam i njoftuar sot se edhe ky micion, si dy të parat, është vlerësuar nga Komisioni për legjislacion si i pabazë.

Këtë micion e kam shkruar për shkak të interpretimit në formë të ndryshme të Rregullës 27 pika 3 të Rregullores së Kuvendit në lidhje me vendimmarjen, në të cilën thuhet: Vendimet e Kuvendit kërkojnë mbështetjen e shumicës së atyre që janë të pranishëm dhe që votojnë “për” ose “kundër”.

Në rastin e votimit të amendamentit 29 në Projektligjin për rregullim hapësinor, më 3 korrik të këtij viti të propozuar nga deputetja Vesna Jovanoviq, nga 88 deputetë prezent në atë moment – 36 kanë votuar “për” ose në përqindje 40% të deputetëve të pranishëm dhe me këtë rast amendamenti është miratuar. Kurse, gjatë votimit të amendamentit 30, të propozuar nga unë në Projektligjin për pensione për persona me aftësi të kufizuar, më 6 nëntor të këtij viti, nga 91 deputetë të pranishëm në atë moment në seancë – 40 kanë votuar “për”, 16 “kundër”, 14 kanë “abstenuar” kurse të tjerët nuk kanë marrë pjesë në votim. Me këtë rast, amendamenti nuk është miratuar, edhe pse 65% të deputetëve që kanë marrë pjesë në votim kanë votuar “për”.

Me këta dy shembuj sihihet qartë se pika 3 e Rregullës 27 është interpretuar në forma të ndryshme dhe se në njëren nga këto dy raste gjithësesi është gabuar. Me vendimin e kryesuesit të seancës së 6 nëntorit të këtij viti, përvèç meje dhe një numri të konsiderueshëm të deputetëve, nuk është pajtuar as monitoruesja e OSB dhe as ai i NDI, të cilët mospajtimin e tyre e mbështesin jo vetëm në Rregulloren e punës së Kuvendit, por edhe në Rregulloren e UNMIK-ut 2001/9 – nen 9.1. 33. Kurse Kryesia e Kuvendit, jo vetëm që nuk e ka shqyrtauar shkresën time që ia kam adresuar në lidhje me këtë rast, por as nuk ua ka shpërndarë atë anëtarëve të Kryesisë.

Kolegë të nderuar, votimi është marrja e vendimit në një moment të caktuar nga ata që kanë të drejtë në vendimmarje dhe që e shfrytëzojnë atë të drejtë. Por, në rezultatet e votimit nuk mund të ndikojnë ata të cilët nuk e shfrytëzojnë të drejtën për vendimmarje. Përndryshe, cili është ndikimi 40% të qytetarëve të Kosovës me të drejtë vote e që nuk kanë marrë pjesë në votim me rastin e zgjedhjeve të fundit lokale në Kosovë. Konsideroj se pajtoheni të gjithë se ndikimi i atyre që nuk kanë dalë në votime ishte zero, sepse për rezultatet e zgjedhjeve kanë vendosur vetëm ata që kanë votuar. Atëherë, pse Komisioni dhe kreu i këtij Kuvendi insiston që në rezultatet e votimeve të ndikojnë edhe ata që nuk e kanë shfrytëzuar të drejtën e tyre për të votuar.

Duke mos u pajtuar me vlerësimet, s'ipas meje, subjektive dhe joprofesionale të Komisionit të lartpërmendor, unë kërkoj nga ky Kuvend që këtë rast ta shqyrtojë me seriozitet, me profesionalizëm dhe me përgjegjësi me qëllim të korrigjimit të

këtij dhe gabimeve të tjera. Në të kundërtën, unë do të jam i obliguar t'i vazhdojë përpjekjet e mia që ky rast të zgjidhet ashtu si duhet dhe si e meriton. Jo se e ndiej veten të dëmtuar, por sepse konsideroj se në këtë moment është dëmtuar një kategori e qytetarëve që meritojnë përkrahjen tonë dhe sidomos për shkak të parimeve që janë shkelur e po shkilen për çdoditë.

Përgjigja e Komisionit të lartëpermendorur në lidhje me tri mocionet e mia, për mua paraqet dështim profesional nëse jo edhe dështim intelektual e qytetar dhe si të tillë nuk e pranoj. Ju falemnderit.

KRYESUESI BAJRAM KOSUMI:

Të falemnderit Ismajl. Unë nuk e kam informatën e sakt këtu, por mendoj se është dashur krahas përgjigjes të shpérndahet edhe mociioni dhe të mos kemi nevojë të dëgjojmë edhe një herë leximin e mociionit procedural prej Ismajlit. Do të thotë nuk e kam informatën se a iu ka shpérndarë deputetëve mociioni. Vendimi po, por edhe mociioni është dashur t'iu shpérndahet. Me kaq, e myllim këtë pikë.

Kalojmë në pikën e fundit – Propozimi i rendit të ditës për Seancën plenare më 11 dhjetor 2003.

Tash për tash është vetëm një pikë e rendit të ditës dhe e sigurt – Shqyrtimi i parë i Projektligjit për Odën Ekonomike të Kosovës 2003, Numër 33.

Kryesia do t'i shqyrtojë edhe dy propozime që janë bërë, një në Kryesi e një këtu – debati për TMK dhe debati për operacionalizimin e standardeve, por për këto të dyja do të vendosë Kryesia në mbledhjen e ardhshme.

Me kaq puna e Seancës përfundoi. Ju falemnderit.

Seanca përfundoi punën në orën 15,00.

Etranskriptoi:RT/fq. 1-78 Zyra E-04, tel.211-860(Dep.MJ/LG,fq.56)